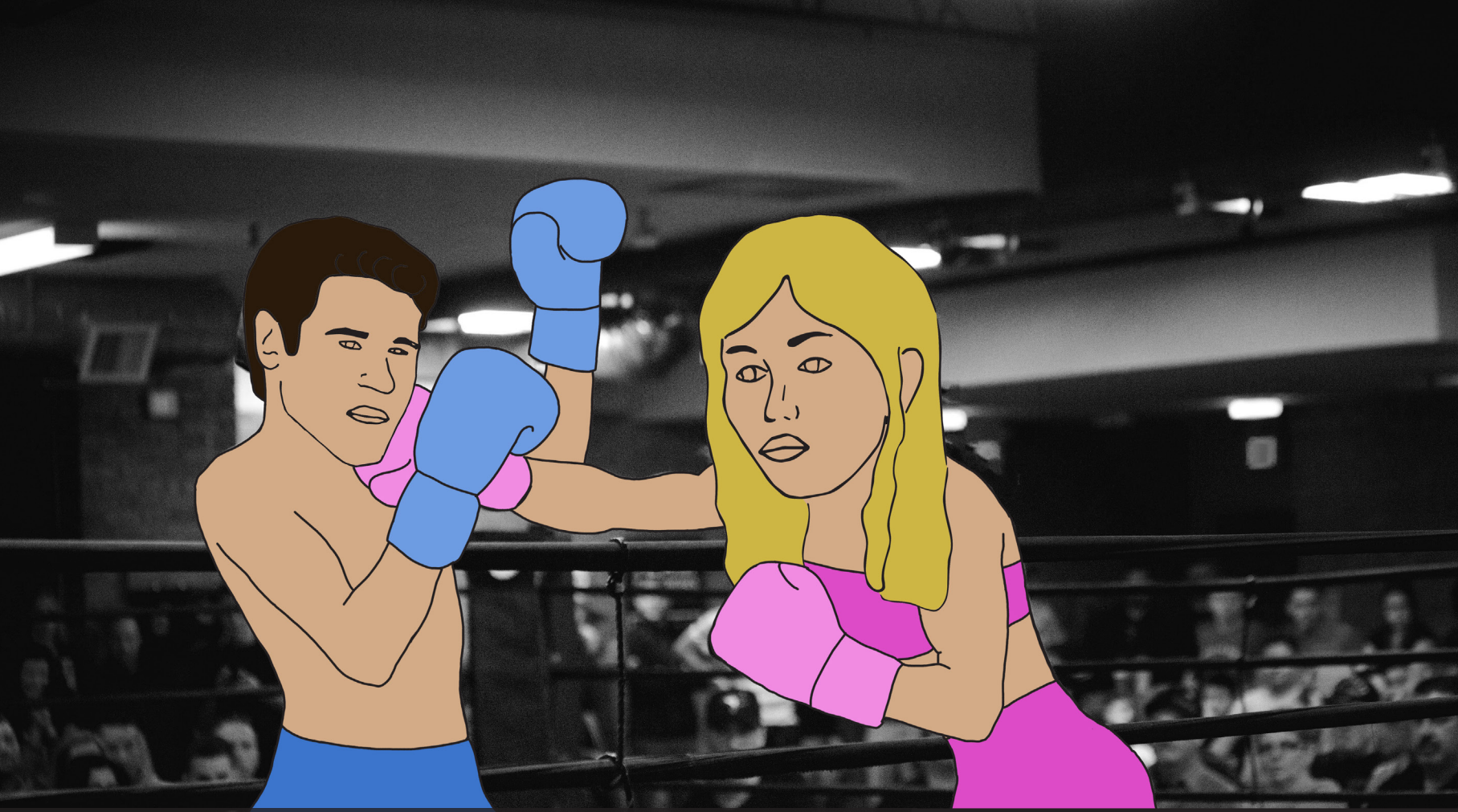

waarom houden we van wraak?

menstruatiearmoede: bloedstollende problematiek

vicerector Lenaerts wordt eerste vrouwelijke rector

maar niet hier

studentenblad Universiteit Antwerpen

dwars

nr. 151 | jaargang 22 | mei 2023 | gratis | www.dwars.be

colofon

dwars is het redactioneel onafhankelijk studentenblad van Universiteit Antwerpen, gemaakt voor en door haar studenten. Het magazine verschijnt minstens drie keer per semester en wordt gratis verdeeld op de campussen van UAntwerpen.
Op **www.dwars.be** vind je met stevige regelmaat nieuwe content.

Dit nummer werd afgesloten op 07/05/2023.

Vragen, opmerkingen en suggesties alsook lezersbrieven zijn van harte welkom. Anonieme brieven komen niet in aanmerking. De redactie behoudt zich het recht ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

Oplage: 1.500 exemplaren. V.U. Margaux Albertijn
Prinsesstraat 16, 2000 Antwerpen

adverteren@dwars.be ■ contact@dwars.be ■ werving@dwars.be

hoofdredacteur	Margaux Albertijn
coördinator	Tim Vermeiren
redactie	Bridget Ansa ■ Emma Mertens Gert Van Langendonck ■ Hanne Colémont Lucas Van Looveren ■ Margaux Albertijn Matthias Vangenechten Milan Martinez Sanchez Pebbles Antonissen ■ Thijs Hanssen Tim Vermeiren
poëzie	Remco Terryn
eindredactie	Emma Mertens (verantwoordelijke) Elena Ceuppens ■ Fee Wouters Fleur Goossens ■ Hanne Colémont Ken Hendrickx ■ Lucas Van Looveren Pebbles Antonissen ■ Remco Terryn Ronan Wouters ■ Thijs Hanssen Thomas Voet
beeld	Amber Peeters (verantwoordelijke) Alice Ristori ■ Fien Pauwels Lena Vercammen ■ Manar M'Rabet Hajraoui Margaux Albertijn ■ Pebbles Antonissen Remco Terryn
cover & back	Remco Terryn
vormgeving	Remco Terryn (verantwoordelijke) Emma Mertens ■ Lena Boeckx Manar M'Rabet Hajraoui Margaux Albertijn ■ Pebbles Antonissen
PR	Lena Boeckx ■ Magali Hoofd Margaux Albertijn ■ Tim Vermeiren
sociale media	Pebbles Antonissen (verantwoordelijke) Emma Mertens ■ Lena Boeckx Magali Hoofd ■ Sofie Moortgat
IT	Margaux Albertijn ■ Stan Schepers Stein de Groof
drukkerij	EPO

editoriaal

Grosso modo heb je twee stromingen binnen de wijze citaten over wraak. Je hebt enerzijds de hippie-citaten die je wijselijk bezweren dat je beter bent dan dat. Echte wraak is verder gaan met je leven, het verleden vergeten als verheven amnesie. Zoiets ongeveer, alsof je een inherent beter mens bent als andermans misdaden je niet eens opvallen. Anderzijds heb je de *revanchecheerleaders*. Gij zult het zo lang uitrekken als menselijk mogelijk is, opdat het kwestieuze slachtoffer zich onmenselijk behandeld voelt zonder te weten uit welke bron hun lijden komt. Wat is tenslotte anders het nut van wraak?

een goede raad

Om het alvast uit de weg te hebben: enige wijsheid omtrent revanche heb ik niet in pacht. Daarvoor verwijs ik je best door naar de artikelen over het thema, maar zelfs die hebben weinig concrete tips. Wat moet je doen als iemand je onheus behandelt? Een superioriteitscomplex ontwikkelen of de metaforische knieën eruit kloppen? De echte goeroes hebben daar ongetwijfeld een antwoord op, maar ik vrees dat mijn opleiding dat onderwerp evenmin in het curriculum heeft gezet. Klachten mogen aan het adres van de onderwijscommissie gericht worden.

Dat houdt me – al een geluk – niet tegen om een mening te hebben gevormd over het concept. Menselijkheid zit tenslotte in de kleine kantjes, de scherpe randjes; met een egale kei van een ziel zal je niet snel een goede wraakactie kunnen plannen. Quitte staan doet veel voor een mens, wil ik maar zeggen, en hier en daar een wrokkige daad houdt je rein. Zo is een bepaalde *plausible deniability* cruciaal. Wraak werkt het best als er een sterk vermoeden van daderschap bestaat, maar als het niet bewezen kan worden. Anders kom je in een cyclus terecht. Ik verwijs je door naar de Erinyen en de gehele Griekse canon voor verdere informatie.

Ook essentieel is dat je wraak idealiter bestaat uit kleine ongemakjes die de uitverkorene na verloop van tijd hard raken. Eén grote actie vereist te veel planwerk om genoegen te verschaffen; meerdere kleine acties halen de druk van de ketel, waardoor je optimaal kan genieten. Al helemaal relevant is dat je niet continu wraak kan nemen. Rancune is geen goede hobby, dus kies je uitverkorene goed uit. Het kan niet de eerste de beste zijn. En daarna? Dan moet je dat superioriteits-complex beginnen kweken. Jij hebt nergens iets mee te maken, want woede is als gif drinken en hopen dat de ander sterft. Jij hebt na de toxinen van die persoon alleen maar nood aan een fijne spadag.

Oh, nee, ik geloof niet in wraak. Daar ben ik te volwassen voor, te kalm, te gelukkig, mijn kinderlijke impulsen en nood aan oog-om-oogrechtvaardigheid allang van me afgeschud in de loop van jaren. Ik geloof gewoon sterk in jouw potentieel. De deadlineperiode is het ideale moment om te stoken bij je nemesis. Dan ben je net op tijd klaar om in de zomervakantie te herrijzen als een zenfeniks. Succes!

Margaux Albertijn, **hoofdredacteur**

4 **waarom houden we van wraak?**

8 **mechanisering van het onderwijs**

9 **kotgeheimen**

15 **Bierman**

16 **stuvers aan het woord**

17 ***dwars* test het uit: openbaarheid van bestuur**

18 **centerfold**

23 **dwarszitter**

24 **Humans of UAntwerpen**

26 **het klimaatbeleid van UAntwerpen**

28 **puzzels**

32 **doorbraken**

34 **het laatste woord**

35 **poëzie**

12

Onze redacteur ging in gesprek met Silvia Lenaerts, vicerector Valorisatie en Ontwikkeling aan UAntwerpen. Ze vertelt over haar ervaring als vicerector, maar ook over haar toekomst als eerste vrouwelijke rector aan Technische Universiteit Eindhoven.

20

UAntwerpen organiseerde een infonamiddag rond menstruatiearmoede, -schaamte en -gezondheid. Hoe zit het met het beleid daarrond? *dwars* vroeg het aan Antwerpse schepen van Armoedebestrijding Tom Meeuws.

de aantrekkingskracht van wraak

tekst: Bridget Ansa en Margaux Albertijn ■ beeld: Remco Terryn

waarom luisteren we zo graag naar *Flowers*?

Het afgelopen jaar werd *pop culture* gedomineerd door de notie van wraak. Miley Cyrus zingt het verraad van Liam Hemsworth van zich af. Shakira zet publiekelijk de scheve schaatsen van haar ex-partner te kijk. En dat zijn nog maar twee van de bekendste voorbeelden. Hoe komt het dat we tegenwoordig zo'n fan zijn van wraak? Zit er iets diepers achter? We spraken met Lara Hallam, doctor in de communicatiewetenschappen, en Sander De Ridder, professor mediastudies, om tot de bodem te komen.

Flowers van Miley Cyrus domineert al maanden de hitlijsten. Het nummer werd onthaald als het toppunt van *female self-empowerment*, maar die zelfliefde beschimpt tegelijkertijd haar ex-man. Het zijn misschien wel juist die beschimping en die negatieve emoties die het zo pakkend maken. Dat is niet eens zo gek: we horen wel vaker dat we onze gevoelens niet mogen wegsteken om ze te kunnen verwerken.

Een van de manieren om dat te doen, is de eenvoudige tip: schrijf het van je af. Een zin die voor ons allemaal wel bekend in de oren klinkt. Schrijven over onze emoties werkt therapeutisch en geeft ons de kans om het verdriet, de woede of de verwarring een plaats te geven. Het is niet verwonderlijk dat *revenge songs* daarom zo populair zijn. We herkennen ons in de popfiguren die hun emoties op een rijtje willen zetten. Lara Hallam is ervan overtuigd dat wij allemaal de nood hebben om te communiceren: "Communicatie heeft bij mensen een belangrijke functie; sinds we jagers en verzamelaars waren, wilden we onze gevoelens en ervaringen met anderen delen. Vroeger verliep de communicatie aan de hand van muurschilderingen, vandaag de dag met *revenge songs*."

Bovendien vertellen de *revenge songs* een verhaal over *self-empowerment*: het leven terug in eigen handen nemen. Lara Hallam legt uit: "Met zelfgeschreven liedjes kunnen beroemdheden hun reputatie sturen. Heel vaak hebben ze geen tot weinig controle over het narratief dat de (sociale) media over hen verspreidt. *Revenge songs* zijn een uitlaatklep om hun deel van het verhaal te vertellen." Iedereen van ons heeft al situaties meegemaakt waarbij het verhaal voor jou verteld wordt. Het is niet eenvoudig om op elk moment in je leven voor jezelf op te komen. Powervrouwen zoals Shakira en Miley Cyrus die deze rol zelfzeker opnemen, inspireren ons om hetzelfde te doen.

rauwe revanche

Luisteraars voelen een persoonlijke band met *revenge songs*. Daarnaast kan je de muziek ook in een breder maatschappelijk kader bekijken. "Een deel van de populariteit van *revenge songs* ligt aan de *identificeerbaarheid* van de nummers. Ze vormen een nieuw genre binnen de popmuziek en het is een format waarin aan de ene kant artiesten hun rauwe emoties kunnen uiten. Aan de andere kant kunnen veel luisteraars zichzelf erin herkennen", zegt Sander De Ridder. De nummers komen voor een deel voort uit marketing. "We horen vaak dat het om de persoonlijke verwerking van de artiest gaat en dat zal voor een deel waar zijn, maar het team achter de artiest weet natuurlijk wel dat het aanslaat wanneer het bredere publiek betrokken wordt bij het persoonlijke leven van de artiest."

Via de *revenge songs* geven artiesten een deel van hun privacy op. De Ridder knikt. "Dat wil ik graag linken aan digitale cultuur en het belang van reputatie binnen die cultuur. De laatste jaren is reputatie een enorm belangrijk goed geworden. Het idee leeft dat iedereen gecanceld kan worden en op die manier hun reputatiekapitaal kan verliezen. Sociale media hebben een heel specifieke betekenis aan reputatie gegeven: het is bijna een economisch goed geworden, gekwantificeerd in likes en populariteit", legt De Ridder uit. "Populariteit wordt in cijfers omgezet en in het verlengde daarvan in geld." Met een goede reputatie kan je tegenwoordig in digitale context geld verdienen, zoals influencers doen. Wie het te bont maakt online, wordt verteld moeilijker een job te zullen vinden. Door zulke voorbeelden zie je hoe reputatiekapitaal een economische waarde heeft gekregen.

de reputatie-oorlog

Het belang van reputatie is sinds het verkiezingsspektakel van Donald Trump in 2016 ferm de lucht ingeschoten. Dat betekent niet dat het door Trump komt; het gaat meer om de norm die er onder andere in de politiek is ontstaan na zijn opkomst als president. De Ridder legt uit: "Trump gedroeg zich in feite als een pestkop: hij deed niets anders dan de reputatie van andere verkiezingskandidaten en journalisten te schaden. Dan spreken we over *reputation warfare*, wat als spektakel dient voor het publiek. *Cancel culture* is een vorm van die *reputation warfare*, maar ook *revenge songs* zijn daar een vorm van." En wij? Wij kijken ernaar en genieten van het spektakel.

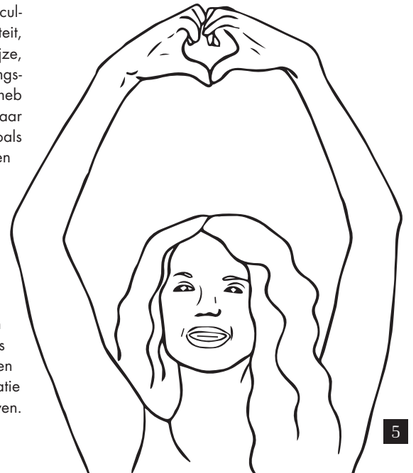
De Ridder: "Ik zie een sterke link tussen die specifieke digitale cultuur van *reputation warfare* en de populariteit van *revenge songs*. Er wordt voornamelijk ingespeeld op de negatieve emoties, die het klassiek goed doen om het bredere publiek aan te spreken, en iemands reputatie wordt neergehaald. Die nummers hebben een muzikale waarde. Tegelijkertijd stel ik als communicatiewetenschapper wel vast dat de *revenge songs* de *reputation warfare versterken*." De nummers passen namelijk perfect binnen de excessieve reputatiecultuur die we nu in de maatschappij zien. "Reputatie heeft iets banaals gekregen", zegt De Ridder. "Het gaat over esthetiek en stijl. Wat is een account met een goede reputatie op Instagram? Dat is vaak een visueel aantrekkelijk account. Toch is reputatie is niet iets banaals, maar iets dat we nodig hebben om onze samenleving draaiende te houden. Als je ziek bent, ga je naar een dokter die je vertrouwt, en die dokter vertrouw je omdat die een goede reputatie bij je heeft. Je verkiest de leiders van de samenleving op basis van hun goede reputatie. Reputatie heeft een belangrijke sociale functie, maar er wordt tegenwoordig een banale strijd van gemaakt en dat komt onze maatschappij niet ten goede."

Hoe dat zal evolueren, vindt De Ridder moeilijk te zeggen. "We kunnen natuurlijk niet in de toekomst kijken, maar ik denk niet dat het te stoppen valt. Het is enigszins opvallend om te zien hoe mondig de maatschappij is geworden. Vroeger bleef je mening binnenshuis, nu zet je die onmiddellijk online. Wat iemand gezegd of geschreven heeft, valt ondertussen ook niet meer te controleren." Hij verwijst naar de digitale jongerencultuur. "Jongeren zijn nu op zoek naar hun eigen identiteit, naar zichzelf. Daarvoor gebruiken ze, logischerwijze, sociale media, maar die tools zijn niet erg vergevingsgezind. Als je een uitschuiver maakt online – en dan heb ik het niet over racisme, voor alle duidelijkheid, maar eerder over experimenteren met je seksualiteit, zoals naaktfoto's versturen – kan dat je quasi je hele leven blijven achtervolgen. Sociale media zijn persistent: die naaktfoto's blijven bestaan. Met die kennis in het achterhoofd is reputatie een geldelijke waarde geworden."

een keerzijde aan elke medaille

Kortom: mensen hebben een platform nodig om hun gevoelens te communiceren. Een brief of een sms geeft ons de kans om emoties te verwerken en te delen met anderen. Het hoeft in dat geval niet over reputatie te gaan, eerder over het geluk vinden in je eigen leven. Toch is het opmerkelijk dat diezelfde *self-empowerment* teruggevonden kan worden in de hoogste lagen van de maatschappij. Het hedendaagse politieke landschap is een schoolvoorbeeld van hoe *self-empowerment* een middel is om de eigen reputatie te versterken en die van anderen aan te vallen. Digitale media bieden iedereen de kans om emoties en opinies op eender welke manier te delen. Een gezond evenwicht tussen vrije meningsuiting en fatsoen is hier zeker aan de orde. ■

Heb je interesse om meer te weten komen over online dating? Dr. Lara Hallam vertelt je er alles over in haar boek Online Dating: the good, the bad and the ugly (Owl Press).

wraak in film

een uitputtende bron van vermaak en reflectie

tekst: Thijs Hanssen ■ beeld: Sony Pictures, Summit Entertainment en 20th Century Fox

Wraakverhalen zijn alomtegenwoordig en onvermijdelijk. Vrijwel elk jaar komt er een nieuwe film uit met wraakelementen in zijn plot. Denk maar aan *The Northman* (2022), het eerste gedeelte van de *John Wick*-franchise (2014) en het Oscarwinnende *Promising Young Woman* (2020). Wraak als centraal thema blijft een intrigerende bron van inspiratie en innovatie. Verder is dit jaar de fenomenale Netflixserie *Beef* uitgekomen die wraak verwerkt in een sociale satire.

Het gebruik van wraak in film kende vanuit de riolen van de wilde jaren '70 een plotse groei. Toen ontstond het filmgenre *rape revenge*. Wat op zich niet verbaast, want de jaren '70 waren een periode in cinema waar werkelijk alles kon. Hierin heb je volgens Sarah Projansky (professor aan de universiteit van Utah) twee stromingen. De eerste categorie gebruikt het narratief van vrouwen slechts als een attribuut om het geweld van een man als retributie te verantwoorden. De tweede categorie omhult feministische films waarin vrouwen het recht in eigen handen nemen wanneer verkrachting geen gerechtelijke gevolgen krijgt. Verkrachting wordt in deze films alleszins gebruikt om de intensiteit van geweld te verhogen en zorgt ervoor dat het publiek de protagonist volledig steunt in haar queeste voor wraak, hoe bloederig dat pad ook wordt. Toch waren rape-revengefilms uit de jaren '70 vaak louter pogingen om te kapitaliseren op de donkere behoefte om seksueel geweld afgebeeld te zien. Exploitatiefilms zoals *I Spit on Your Grave* (1978) zijn dus niet voor de gevoelige kijker en zijn bovendien geen aanraders. Het recente *The Last Duel* (2021) werkt het thema van *rape revenge* bijvoorbeeld veel beter uit. Die filmt toont onder andere het perspectief van het slachtoffer, waardoor het personage meer diepgang krijgt en daadwerkelijk iets mag zeggen.

Buiten exploitatiecinema van de rape-revengefilms is wraak een centraal dogma in westernfilms. *Django Unchained* (2012) toont hoe een voormalige slaaf wraak neemt op de slaveneigenaars van zijn vrouw. Hier schuilt een paradox; de protagonist wil de orde terug herstellen en rechtvaardigheid laten zegevieren, maar zijn acties veroorzaken een spiraal van geweld die onmogelijk opweegt tegen het initiële onrecht. Toch worden de antagonisten dermate cartoonesk kwaadaardig uitgebeeld waardoor al het geweld makkelijker te slikken is. Het publiek duimt voor de protagonist en geniet van elke stap die hij dichter bij zijn einddoel komt. Moraliteit valt dan uit de boot. Wraak werkt fantastisch goed in westerns omdat rechtvaardigheid vanuit een institutioneel standpunt moeilijk te vinden is in het Wilde Westen. De sheriffs van kleine dorpskernen hebben vaak niet de middelen om grote overtreders aan te pakken, dus moeten mensen elders hun wraak vinden. In *The Revenant* (2015) krijgt de lijdensweg naar wraak op een brutale wijze vorm. De uiteindelijke wraak wordt tegelijkertijd ook in vraag gesteld. De wreker wordt er namelijk aan herinnerd dat zijn acties het verleden niet kunnen veranderen. Heeft wraak in essentie wel een louterende waarde of is dat gewoon een illusie?

Illusie of niet, mensen die het heft in eigen handen nemen om criminelen aan te pakken kunnen vooral op begrip rekenen en soms zelfs verafgood worden. Denk maar aan de gigantische *Batman*-franchise die de limieten van een burgerwachtmentaliteit opzoekt. Mensen vinden het concept van een held die de instituties omzeilt om zo criminelen hardnekkiger aan te pakken duidelijk heerlijk wanneer het zich afspeelt in een fictief landschap. Voor wraakfilms is dat niet anders. Wanneer een dader iemand onrecht of leed veroorzaakt, zullen we een vereffening eisen. Die vereffening is absoluut noodzakelijk. Of die nu komt in de vorm van justitiële of persoonlijke vergelding, is in essentie niet relevant. Een overtreding moet worden rechtgezet, ook al kan die niet ongedaan worden gemaakt aan de hand van retributies. Dat is een universeel gevoel dat inherent is aan de mens. Als sociaal wezen zijn we zeer gevoelig aan onrecht. In *Prisoners* (2013) besluit de vader van een gekidnapt meisje het heft in eigen handen te nemen door de hoofdverdachte te martelen voor informatie. Alhoewel zijn acties moreel onverdedigbaar zijn, kan het publiek zijn gedrag toch enigszins begrijpen. Dat soort situaties vragen de kijker om zich af te vragen wat zij zouden doen in de situatie van de vader. Laat je het juridisch proces zijn gang gaan of grijp je zelf in? Zulke reflecties over conflicten tussen moraliteit en wraak maken van wraak nog steeds een bruisend thema in hedendaagse cinema.

Hoewel wraak botst met moraliteit, zijn wraakfilms vaak juist een ontsnapping aan de harde realiteit van een star en feilbaar justitiesysteem. De beste wraakfilms spelen zich af op een plaats waar er geen rechtvaardigheid is of waar justitie tekortkomt. Op die manier is het gemakkelijker om de protagonist te volgen op hun pad. Wraak blijft natuurlijk wel iets dat best behouden wordt in een fictief landschap. Was het niet Gandhi die zei: "Een camera voor een camera maakt de hele wereld filmloos"? ■

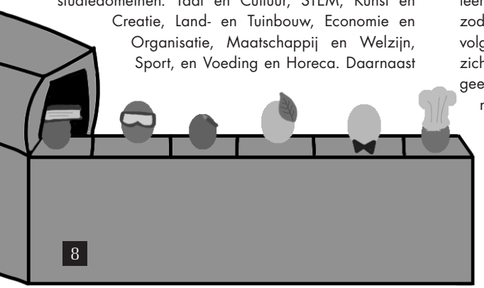

opinie
de mechanisering van het secundair onderwijs

tekst: Emma Mertens ■ beeld: Margaux Albertijn

De beleidsnota van Vlaams minister van onderwijs Ben Weyts beweert het secundair onderwijs jaarlijks te moderniseren om de kwaliteit van de uitstroom te versterken. Alle opleidingen in het secundair onderwijs moeten in het kader van die uitstroom specifiek genoeg zijn om aan te sluiten op ofwel de noden van de arbeidsmarkt, ofwel op de startkwalificaties van het hoger onderwijs, of op beide. Weyts' plan luidt als volgt: "De oriënterende functie van de eerste graad secundair onderwijs wordt versterkt. De nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad zorgt voor meer transparantie en eenvoud. De onderwijsdoelen worden ambitieuzer."

Die doelstellingen rollen zich jaarlijks verder uit volgens de zogeheten matrix. Die matrix omvat acht studiedomeinen: Taal en Cultuur, STEM, Kunst en Creatie, Land- en Tuinbouw, Economie en Organisatie, Maatschappij en Welzijn, Sport, en Voeding en Horeca. Daarnaast zijn er drie finaliteiten: finaliteit arbeidsmarkt, finaliteit doorstroom en dubbele finaliteit. Kort samengevat wil men met die matrix meer duidelijkheid creëren over de doorstroomrichtingen van studenten. Leerlingen die een richting kozen met 'finaliteit arbeidsmarkt', worden op de arbeidsmarkt voorbereid. De richtingen die onder 'finaliteit doorstroom' vallen, bereiden voor op hoger onderwijs en de richtingen met 'dubbele finaliteit' bereiden voor op beide.

Weyts wil doelgericht te werk gaan. Zo stelt hij: "In onderwijs moet elke jongere uitgedaagd worden, zodat zo veel mogelijk jongeren een zo hoog mogelijk niveau kunnen halen." Dat jongeren uitgedaagd moeten worden, is een feit. Echter denk ik niet dat het de bedoeling is om jongeren systematisch tot hun limiet te pushen zodat ze het 'hoogst mogelijke niveau' mogelijk bereiken. Het kan niet de bedoeling zijn dat leerlingen elke dag ettelijke uren moeten studeren zodat ze de 'hoogst mogelijke studierichting' kunnen volgen. Dat neemt een enorm zware werkdruk met zich mee die de mentale gezondheid van kinderen geen goed zal doen. Want als er een hoogst mogelijk niveau is, is er ook een laagst mogelijk niveau. Dat is niet echt een constructief idee om mee te geven aan kinderen die nog volop in een ontwikkelingsfase zitten. Het is een idee dat noch thuishoort in de schoolomgeving, noch het leren bevordert. Daarnaast lijkt het me sterk dat elk kind zijn of haar uiterste limiet wil bereiken.

Kinderen zouden gestimuleerd moeten worden om hun eigen interesses en talenten te ontwikkelen op hun eigen tempo, niet om een 'hoog niveau' te bereiken.

Hoewel ik begrijp dat het voor politici en beleidsmakers gemakkelijk moet zijn om een rechtlijnig stappenplan op te stellen dat kinderen compartimentaliseert, denk ik niet dat dat een voordelige aanpak is om met kinderen om te gaan. Weyts stelt in zijn beleidsnota dat er geen sprake meer kan zijn van een brede eerste graad. Kinderen van twaalf jaar oud zullen voortaan geconfronteerd worden met doelgerichte keuzes die hen moeten voorbereiden op hun toekomst. Ze moeten hun leven op jonge leeftijd uitstippelen volgens de gloednieuwe matrix waarin al hun toekomstmogelijkheden staan samengevat. Daaruit moeten jongeren één specifiek gebied van interesse kiezen, waaruit ze dan hun studierichting moeten kiezen. Die studierichting bepaalt dan weer de finaliteit, de toekomst van het kind, met andere woorden. Ik vind het idee van een matrix die ervoor zorgt dat elk kind netjes binnen één categorie past en dat elk kind wordt klaargestoomd voor ofwel de arbeidsmarkt, ofwel het hoger onderwijs extreem toxisch. Het zet kinderen onder druk, duwt hen in hokjes en het zet hen weg als onafgewerkte producten die zo snel en efficiënt mogelijk klaargestoomd moeten worden om een nut te dienen in de samenleving. Het is een toekomstperspectief dat ik geen enkel kind toewens. ■

het kot van Anna

kotgeheimen

tekst: Hanne Colémont ■ beeld: Remco Terryn

Vlakbij de stadscampus zit Anna op kot met uitzicht op een mooie, rode vlag van de universiteit. Ze deelt het gebouw met nog ongeveer 25 andere studenten. In het gebouw zijn twee keukens en ze hebben ieder een eigen badkamer. In de keuken hoor je niet elke week de gekste roddels over het seksleven van alle kotgenoten, maar gaat het eerder over de borden of messen die weeral 'verdwenen' zijn. *Om juridische redenen is identificeerbare informatie weggehaald.*

Op kot gaan bestaat niet alleen uit seks, drugs en rock 'n roll, maar ook uit dunne muren, een mysterieuze buggy en een teddybeer in de keuken. In de zetel in een van de keukens vertelt Anna me over enkele amusante ervaringen die ze het afgelopen jaar al op kot heeft meegemaakt.

Tijdens ons gesprek worden we vergezeld door Rummy de eland. Niemand weet waar hij vandaan komt, maar ondertussen is de teddybeer een vaste waarde geworden in de keuken. Anna vertelt dat zij hem in het begin van het academiejaar heeft omgedoopt tot Rummy. Ze zat samen met Sien, die een verdiep hoger op kot zit, en wat vrienden in de keuken nog iets te drinken na StuDay toen ze Rummy opmerkten in de zetel. Plots werd de teddybeer hét onderwerp van de avond en zo ontstond er een brainstorm over een passende naam. Uiteindelijk stelde Anna de naam Rummy voor en sindsdien gaat de schattige eland zo door het leven.

Vreemde voorwerpen die plots verschijnen in de gang en keukens is een vaak voorkomend fenomeen bij Anna op kot. Sinds kort staat er opnieuw een buggy in de gang beneden. Je leest het goed: opnieuw. In het begin van het academiejaar stond die er ook en na ongeveer anderhalve maand was hij weer weg. Zou de jonge moeder toch besloten hebben om haar kind op kot op te voeden? "We hebben nog geen gehuil gehoord, alleen maar de verwekking van andere kinderen", lacht Anna. Naast de buggy lag er in het eerste semester ook enkele maanden een matras in de keuken van het gelijkvloers. Dat was een nog vreemdere situatie, want elk kot in het gebouw komt met een eenpersoonsbed en een matras en dit was duidelijk een grotere maat.

Iedereen weet dat gedeelde keukens op kot niet altijd zo proper zijn. Gelukkig heeft Anna een goede vriend die ooit in een zatte bui besloot om de keuken *met nat* te kuisen. Dat gebeurde na een cantus waar Anna en Sien samen met nog wat vrienden naartoe gingen. Ze bleven met de groep nog wat napraten in de keuken op het gelijkvloers. Sien bleef met Sander in de keuken terwijl Anna met een paar vriendinnen naar haar kot ging voor een toiletpauze. Toen ze terug in de keuken kwamen, zat Sien dubbel geplooid van het lachen aan tafel terwijl Sander met een natte handdoek de vloer van de keuken aan het dweilen was. Hij had zijn handen willen wassen aan een kapotte kraan en het water was naar alle kanten gespoten. Sander voelde zich er zo schuldig over dat hij in straalbezopen staat een handdoek had genomen en daarmee was beginnen dweilen. "De keuken heeft er nog nooit zo proper uitgezien als toen", vertelt Anna met een lach. "Het wordt nog eens tijd om met Sander uit te gaan!" ■

CLOSE-UP

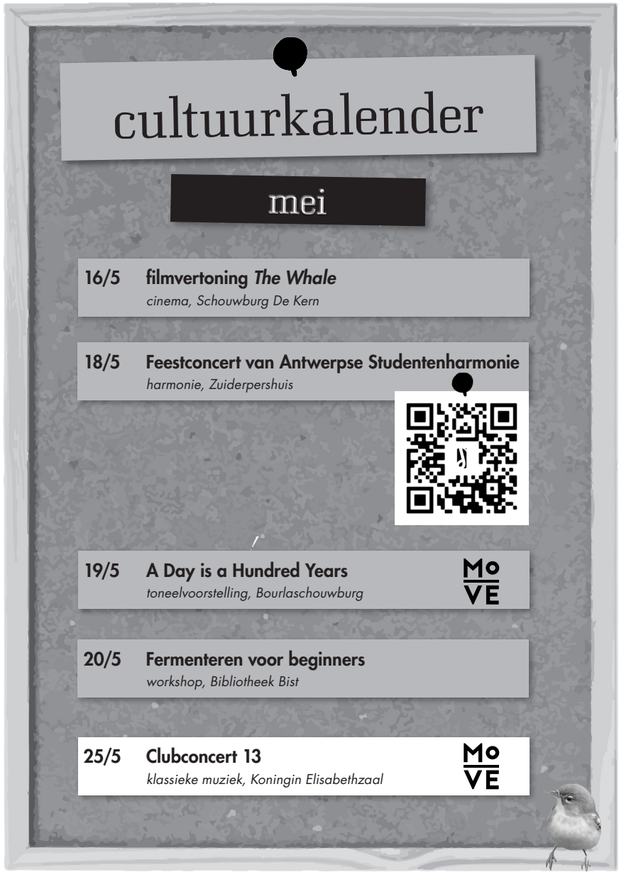
tekst: Lucas Van Looveren ■ beeld: Amber Peeters

straffe plaat, die *Punisher*

Op 19 juni 2020 herhaalde ik de laatste hoofdstukken van de cursus kunstgeschiedenis, luisterde ik tijdens de pauze naar de MTV Unplugged-sessie van Nirvana (het grijze giletje dat Kurt Cobain droeg tijdens het legendarische optreden, werd die dag voor een recordbedrag geveild) en keek ik 's avonds naar een documentaire over Maria Callas. Het lijkt enigszins eigenaardig dat ik mij deze dag nog voor de geest kan halen, ware het niet dat ik op 19 juni 2020 negentien jaar werd. Met dank aan corona en de examens zat mijn verjaardag uitgebreid vieren er niet in. Niet dat ik daar rouwig om was. Festiviteiten – en zeker diegene waarbij ik in het middelpunt van de belangstelling sta – laat ik liever aan mij voorbijgaan. Wat ik, met terugwerkende kracht, wel betreur, is het besluit van Phoebe Bridgers om haar tweede langspeler *Punisher* een dag eerder, op 18 juni, uit te brengen. In een wereld die op zijn kop werd gezet door het vermaledijde coronavirus, veegde de Amerikaanse singer-songwriter haar voeten aan de aloude wijsheid 'vrijdag releasedag'.

Sad Girl Bridgers verovert de wereld met bitterzoete *indiefolk* die elektronica niet schuwt. Succesalbum *Punisher* vangt aan met *DVD Menu*, een instrumentale ouverture voor een reis langs existentiële pieken en dalen. Op de volgende track *Garden Song* bezingt Bridgers met breekbare stem een met nostalgie doordrenkte nachtmerrie. "I don't know how, but I'm taller" bromt tourmanager Jeroen Vrijhoef op de achtergrond. Iets gelijkaardigs mopper ik wel eens wanneer ik mijn hoofd tegen een deurlijst stoot. Het feestelijke blazersarrangement op *Kyoto* laat vervolgens het zonnetje weer schijnen, al zal de duistere ondertoon de aandachtige luisteraar niet ontgaan. Tijdens een wandeling door de Japanse bloesemmetropool is Bridgers opgezadeld met een knoert van een existentiële crisis. *Halloween* sluit dan weer mooi aan bij de *cover art* van het album. Na het spooktenue op de hoes van debuutplaat *Stranger in the Alps* poseert Bridgers nu in een skeletoutfit. Niet bepaald de kledingkeuze voor de ideale schoondochter, een positie die ze duidelijk niet ambieert. De moeder van haar ex, drummer Marshall Vore, krijgt er stevig van langs in *ICU*: "I hate your mom. I hate it when she opens her mouth. It's amazing to me how much you can say when you don't know what you're talking about." Ziehier een van de meest gevatte schoonmoedersneren uit de moderne popgeschiedenis.

Dat Bridgers haar klassiekers kent, blijkt in titeltrack *Punisher*, waar ze een fictieve ontmoeting met de betreurde singer-songwriter Elliot Smith beschrijft. *Fangirl* Bridgers begint Smith al gauw op de zenuwen te werken. Het bewijs dat popsterren even opdringerig zijn als de superfans die ze verafschuwen. Bridgers sluit het geheel af met het magistrale *I Know The End*. Wie dacht dat het nummer zou eindigen met een harmonieus slotkoor is eraan voor de moeite wanneer Bridgers finaal haar stembanden aan gort schreeuwt. Een slotakkoord waarvoor de term apotheose is uitgevonden. Dat alles had het levenslicht kunnen zien op 19 juni 2020. Het had niet mogen zijn… ■

uitgelicht: Clubconcert 13

Volgens recente schattingen van het Max Planck Instituut voor Psycholinguïstiek zou 2 tot 5% van de wereldbevolking een vorm van synesthesie hebben. Synesthesie is een neurologische aandoening waarbij een bepaalde zintuiglijke waarneming ook een of meerdere andere zintuig(en) opwekt. Een bepaalde kleur roept dan bijvoorbeeld een bepaalde geur op, een bepaald geluid roept een bepaald beeld op. *Clubconcert 13* focust zich op synesthesie en ziet dat als een vorm van escapisme. Weg, weg van de algemeen aanvaarde logica, weg van de hokjes en de lijstjes en de schema's – laten we ons gezamenlijk een weg richting de associaties zonder rechtvaardiging banen.

In *Clubconcert 13* speelt het Antwerp Symphony Orchestra muziek van bekende componisten zoals Claude Debussy en misschien minder bekende componisten zoals Aleksandr Skrjabin en Sergej Prokofjev. Al die componisten voegen iets feeërieks toe aan hun muzikale creaties, wat de collectieve vlucht van de realiteit vergemakkelijkt. Het concert nodigt je uit om samen op een reis van verbeelding te gaan, om je gedachten de vrije loop te laten en te dromen op de noten. Na het concert zet een dj het escapisme voort in een afterparty in het Atrium van de Koningin Elisabethzaal. Escapisme met klasse, zo je wil. ■

Wil jij nog eens snel van je examens en andere deadlines weglopen? dwars *geeft een duoticket weg voor* Clubconcert 13 *op 25 mei. Kleur onze kleurplaat in op pagina's 18 en 19, stuur je kunstwerk door naar onze socials en wie weet win jij wel twee zitplaatsen in de collectieve vlucht. Je kan je kunstwerk doorsturen tot en met zondag 21 mei, middernacht.*

van vicerector naar rector

een gesprek met Silvia Lenaerts

tekst: Margaux Albertijn ■ beeld: Margaux Albertijn

Silvia Lenaerts was sinds 2016 vicerector Valorisatie en Ontwikkeling aan UAntwerpen, een functie waarbinnen ze samenwerkingen opzette tussen universiteit en bedrijven. Vanaf 15 mei 2023 is ze de eerste vrouwelijke rector van Technische Universiteit Eindhoven. Voor ze de trein richting Nederland opstapte, klampte ik haar vast voor een gesprek. Hoe blikt ze terug op haar tijd aan UAntwerpen?

Ze laat me met plezier binnen in haar licht ogende kantoor op Campus Middelheim. Ik begin met de vaste vraag: hoe heeft ze haar tijd aan UAntwerpen ervaren? “Aan onze universiteit is er steeds veel in verandering; we zijn geen logge organisatie waar alles al vastligt”, vertelt ze. “Ik pionier graag en UAntwerpen geeft daar kansen toe.” Die kansen heeft Lenaerts gegrepen. De bachelor Bio-ingenieurswetenschappen is hervormd onder haar toeziend oog en het departement is de samenwerking aangegaan met UGent en KU Leuven. Daarnaast richtte Lenaerts ook een eigen onderzoeksgroep op: DuEL, wat staat voor Duurzame Energie-, Lucht- en Watertechnologie. Als ze eraan denkt, lacht ze kort. “Dat was moeilijk, dat kan ik je wel meegeven. Met veel ben ik uit het niets vertrokken: ik zag een lege ruimte en begon maar. Dan moet je buiten de universiteit kijken en samenwerkingen zoeken. In het bedrijfsleven heb je geld en een duidelijk doel, maar op de universiteit heb je dat niet. Geen geld, geen middelen, geen mensen. Je doet het alleen. Aan de ene kant is dat positief, want je kan veel kanten uit, maar aan de andere kant is het lastig. Ik wil daar niet over klagen: het is goed dat het aan de universiteit minder over dat financiële doel gaat. Het gaat over jonge mensen; hen motiveren is mijn drijfveer.”

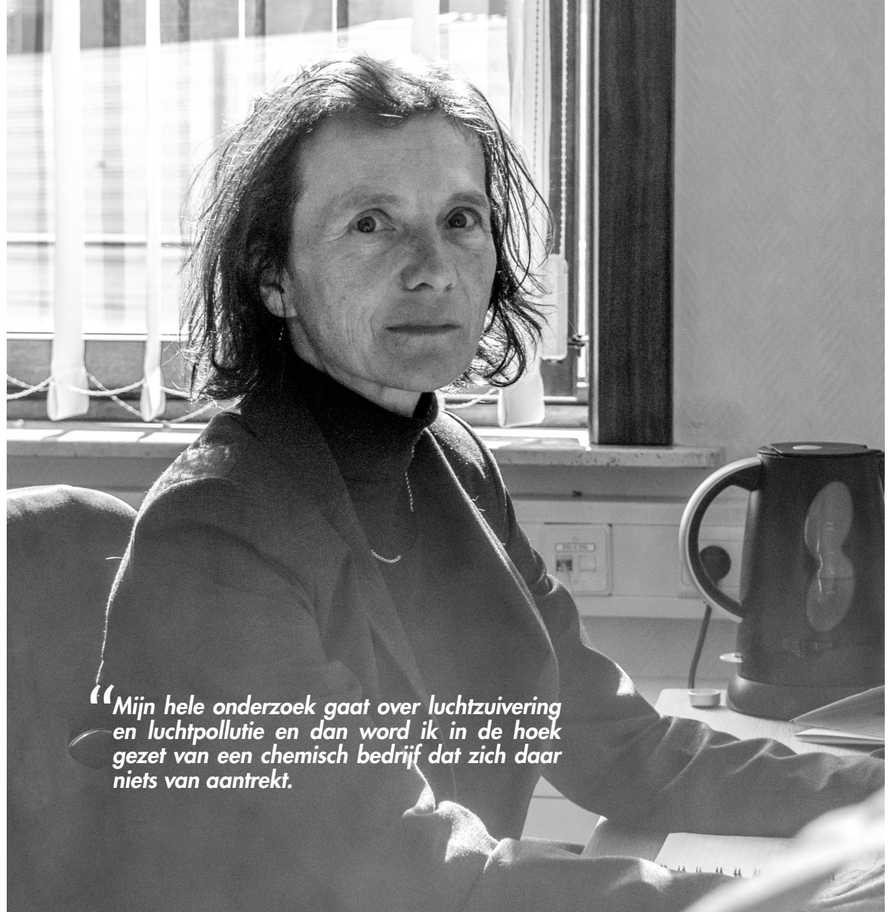
Die drijfveer is duidelijk zichtbaar bij Lenaerts. Ze heeft veel doctorandi en studenten gezien in haar carrière. “Ik wil de vonk overbrengen in elke groep waar ik kom, zodat mensen echt hun richting vinden”, zegt ze. “Doctorandi begeleiden vind ik misschien wel het fijnst. Ze zitten in een belangrijke tijd. Die studententijd is bijna zorgeloos, maar daarna wordt het serieuzer en moet je veel grote beslissingen nemen. Die fase vind ik leuk: ik zie hen dan echt hun ding vinden. Ik hoop dat ik jonge mensen toch iets heb kunnen meegeven.”

voorbij de verkokering

Naast professor was ze een sterk geëngageerde vicerector Valorisatie en Ontwikkeling. Nu ze naar Eindhoven trekt, komt er een opvolger. Wat moet die zeker meenemen? “Het is belangrijk om de openheid te behouden naar wat valorisatie is”, stipt ze aan. “Valorisatie is maatschappelijk-economische waardecreatie vanuit onderzoek. Denk *out of the box*: dat kan ook van atypische profielen komen. Doe iets met de kennis die we hebben en ga zeker niet de weg op van enkel de technologische innovatie.” Die innovatie is logisch, verklaart Lenaerts, maar die kennen we al. “Met maatschappelijke impact maken we het verschil en bereik je de mensen. Daarom is het ook zo goed dat de sociaal-humane faculteiten – Rechten, Letteren en Wijsbegeerte en Ontwerpwetenschappen – nu ook inzetten op valorisatie en een valorisatiemanager in dienst hebben genomen. Zo onderscheiden we ons in Antwerpen.”

Waar er nu meer op valorisatie wordt ingezet, is de strijd nog niet gestreden. “We moeten blijven vechten voor autonomie en vrijheid voor *bottom-up* initiatieven. Als mensen iets willen doen, moeten we erin geloven, vertrouwen geven en niet onmiddellijk afkomen met financiële parameters. Het is essentieel om risico te nemen en moed te tonen. Op de universiteit zie ik een grote risico-aversie en we mogen ons daar niet te hard door laten leiden. Als je te braaf bent, slorpen ze de ideeën op in de bureaucratie en dan verdwijnt innovatie.”

Ook cruciaal is dat de universiteit blijft kijken naar wat de samenleving nodig heeft. “We mogen geen koker worden. Pas op, het moet absoluut kunnen dat zij die dat willen, zich kunnen focussen op hun onderzoek alleen, maar er moet zeker ruimte zijn om samen te werken met andere actoren in de samenleving.” Valorisatie is tenslotte iets heel anders dan onderzoek, volgens Lenaerts. “Bij onderzoek ga je in de diepte, maar bij valorisatie moet je juist zo breed mogelijk kijken. Beide zijn nodig aan een universiteit.”

In haar carrière heeft Lenaerts weleens kritiek gekregen. “Ik ga de confrontatie aan”, geeft ze toe. “Ik ben al dertig jaar bezig met luchtpollutie en vandaaruit uit ik ook kritiek op vervuilende bedrijven. Die bedrijven zijn niet altijd even blij met wat ik zeg.” Het leidt me naar mijn volgende vraag. In 2022 verscheen Lenaerts namelijk in een advertentie van chemiereus INEOS. Daar werd Lenaerts in allerhande opiniestukken op afgerekend. “Ik begrijp heel goed dat die kritiek er was”, zegt Lenaerts. “Ik voel me misbruikt door INEOS. Ik heb dat interview gedaan, maar ik wist niet dat de journalist in opdracht van INEOS werkte en ik heb nooit de intentie gehad om eender welk bedrijf te steunen. Het raakt me sterk, want het gaat enorm hard in tegen wat ik wil. Ik ben net steeds kritisch voor bedrijven die een impact hebben op milieu en gezondheid. De vervuiler moet betalen. Is het niet choquerend dat dat simpele principe zo moeilijk is om om te zetten in de praktijk? Mijn hele onderzoek gaat over luchtzuivering en luchtpollutie en dan word ik in de hoek gezet van een chemisch bedrijf dat zich daar niets van aantrekt.”

rector Lenaerts

Haar kennis kan ze nu verspreiden in Eindhoven. “Toen ze me voor het eerst contacteerden, dacht ik dat het een grap was”, vertelt Lenaerts. “De rector in Nederland, dat is een grote, grijze, oude man, niet iemand zoals ik. Ik ging ervan uit dat ze me hadden gevraagd om een tegenkandidaat voor de eigenlijke nieuwe rector te hebben, dus ik had weinig voor-➤

bereid en had besloten om gewoon mezelf te zijn.” De gesprekken met Technische Universiteit Eindhoven bleken aangenaam en over onderwerpen te gaan die Lenaerts zelf nauw aan het hart liggen, zoals duurzaamheid, onderwijs en klimaat. Lenaerts: “Pas tegen de laatste ronde had ik een goed gevoel over mijn kansen en heb ik het tegen rector Van Goethem gezegd.” Toen was het ineens beklonken: Silvia Lenaerts, rector van Technische Universiteit Eindhoven.

Naar aanleiding van de rectorverkiezingen in academiejaar 2023-2024 kon je in de gangen fluisteringen opvangen over Lenaerts als mogelijke rectorkandidaat van UAntwerpen. “Ik heb altijd gezegd: ‘ofwel word ik rector, ofwel ga ik weg’. Ik wil dingen kunnen veranderen. Als je in de positie van vicerector hebt gezeteld en je kan achteraf niets meer veranderen, is dat frustrerend.” Ze lacht kort: “En nu komen de twee samen! Ik geloof in het potentieel van Antwerpen, maar de kans om rector te worden in Eindhoven kon ik niet laten liggen. Ik heb er wel over getwijfeld om te blijven, ik wou de rector ook niet in de steek laten, maar goh… In Nederland is het anders: daar wordt er bij rectorverkiezingen gekeken naar inhoud, terwijl het hier veel politieker is. Nog een jaar politieke spelletjes spelen, zag ik niet zitten.”

Als ik vraag of ze sommige dingen anders had aangepakt, schudt ze haar hoofd. Toch vond ze niet alles even evident. “Wat ik moeilijk vond, waren de evaluaties waarbij je afgerekend wordt op zaken die er, naar mijn mening, maar weinig toe doen. Hoeveel publicaties, hoeveel citaties, goh, dat is toch maar één aspect, niet? Ik heb daar veel stress door gehad en achteraf gezien had ik misschien harder op tafel moeten kloppen en moeten vragen om de parameters te herbekijken.”

de vrouw in de kamer

Lenaerts wordt de eerste vrouwelijke rector aan een technische universiteit in Nederland. Daarmee vervoegt ze een kort lijstje van vrouwelijke rectoren in de Lage Landen. “Straf, niet?” zegt Lenaerts. “Ik begon dertig jaar geleden met werken en toen was ik steeds de enige vrouw in vergaderingen, van in mijn doctoraatsproject tot in mijn bedrijf. Ik kan me nog goed herinneren dat ik dacht: ‘dat verandert wel’. Nu stel ik tot mijn verbijstering vast dat ik nog altijd op de meeste vergaderingen de enige vrouw ben. Ik vind het fijn dat ik een vrouwelijke rector aan een technische universiteit ben, maar het voelt dubbel. Hoe kan dat nu, de eerste zijn? Er zijn tenslotte evenveel vrouwen als mannen die dat zouden kunnen. Het zet me wel aan het denken.”

> *“Nog een jaar politieke spelletjes spelen, zag ik niet zitten.*

Waaraan het ligt? Volgens Lenaerts kunnen er meerdere redenen zijn. “Ik denk dat het grotendeels met tijdbesteding te maken heeft: we moeten zo veel bordjes in de lucht houden. Als ik ‘s avonds naar vergaderingen moest, dacht ik vaak aan het avondeten van mijn kinderen, aan wat ik verder nog moest doen, aan wat mijn kinderen nog nodig hadden voor school. Dat vond ik dan vaak prioritair. Die praktische kant zit er misschien wat meer in bij vrouwen. Je bent continu bezig met ervoor te zorgen dat alles draait en dat is een evenwichtsoefening in organisatie en prioritisering”, merkt ze op. “Als we spreken over meer vrouwen in het bestuur, moeten we meer over de praktische kant van de zaak spreken. Als er praktische problemen zijn bij de organisatie van het huishouden, dan moet iemand die natuurlijk wel oplossen.” In de praktijk blijkt dat toch nog vaak de moeder te zijn en niet de vader. “We moeten die kwesties eerlijk op tafel kunnen leggen.”

Hoewel er wel gesproken wordt over meer vrouwen in beleid, blijkt dat praktische niet altijd opgenomen te worden. “Als ik de adviezen lees, vind ik het vaak toch nog ontgoochelend”, zegt Lenaerts. “Het gaat vaak over wollige zaken, terwijl, als ik naar mezelf kijk, ik echt wel bezig was met hoe ik mijn kinderen naar school kreeg en hun last minute schoolbenodigdheden op tijd verzameld kreeg. Ik had nood aan iemand die nu en dan insprong, de boodschappen ging doen. Al die blabla in de adviezen heeft geen zin; breng het gesprek *down to earth*.”

Dat is niet het enige wat Lenaerts opvalt. “Als je ergens in dienst komt, krijg je een loon dat aansluit bij je vorige lonen. Wij doen dat ook, overigens, en ik vind dat een foute praktijk. Want wat gebeurt er dan? Vrouwen krijgen kinderen en zijn een tijdje afwezig, dan zijn ze vaak tevreden met een lager loon. Wanneer je dan in een nieuwe functie komt, sluiten ze aan op dat lagere loon. Terwijl een man die hard op tafel heeft geklopt en een hoog loon onderhandeld heeft, dat hoger loon behoudt en bijgevolg steeds meer krijgt. Dat is een onrechtvaardigheid die in het systeem kruipt en alsmaar meegaat. Daar zie ik nog veel werk. Ook dat zijn praktische zaken, maar praktische zaken kunnen we veranderen.” ■

dwarsbier

tekst: Gert Van Langendonck ■ beeld: Sophie Van Reeth

De pastor en het bier, er is geen duo dat meer onafscheidelijk is. Als pastorale superheld schrijft Gert Van Langendonck ons met zijn geestelijk vernuft op weg naar de beste smaken in het bierlandschap. Prosit!

Bierman

Tot zijn schande moet Bierman bekennen dat hij het nog nooit gehad heeft over dwars, het huiseigen bier van deze verheven publicatie. Dat is eigenlijk onvergeeflijk, want het gaat hierbij toch om een lokaal studentenbier dat al sinds november 2001 door studenten gebrouwen wordt. Bij deze wil Bierman dan ook zijn fout herstellen en meteen iedereen aanbevelen om dit bier zeker eens uit te proberen.

Het dwarsbier komt uit de traditie van de Russian Imperial Stout. Dat betekent dat het om een inktzwart bier gaat met een sneeuwwitte schuimkraag. Het bier is overigens zo donker dat het onmogelijk is om er doorheen te kijken. Op het eerste gezicht lijkt deze zwart-witcombinatie een wat ongenuanceerde smaak op te leveren, maar het bier schittert vooral in de complexe afdronk. Daarmee valt dwars nog het best te omschrijven als een eigenzinnig bier dat blijft plakken aan alles wat het aanraakt. Vandaar ook de naam die letterlijk betekent: een smaak die loodrecht op de hoofdsmaak staat. In Rusland komt het bier overigens onder de naam Pravda op de markt omdat alles wat daar op de markt komt zo moet heten. In Angelsaksische landen heeft de brouwer lang getwijfeld tussen de namen Head-Strong, Cross-Wise, Trans-Verse of zelfs Pig-Headed. Uiteindelijk verschijnt het bier daar nu onder de naam A-Breast.

Hoewel het bier alcoholvrij is, zijn er toch zeer veel gevallen bekend van studenten of collega’s die eigenaardig gedrag beginnen te vertonen na het nuttigen van dwars. Het bier heeft dus eigenaardig genoeg zelfs zonder alcohol het vermogen om in te werken op de prefrontale cortex waardoor emoties de vrije baan krijgen, evenwicht houden lastig wordt en kleine motoriek zoals bijvoorbeeld samenhangende spraak ernstig te lijden krijgt. Onderzoek hiernaar is nog lopende.

Mensen die niet van dwars houden, Bierman aarzelt niet om ze kwatongen of zelfs zuurpruimen te noemen, vinden het bier veel te bitter. Nu is er vandaag wel duidelijk een terugval merkbaar in de samenleving naar gemakkelijk toegankelijke smaken en infantiele eetpatronen en daarin heeft een bier met een uitgesproken smaak als dwars eerder weinig kans. Er is wel een geval bekend waarbij de studentenvereniging NSV het bier overgoten heeft met azijn, maar dat was duidelijk geen verbetering van de smaak, want daarna hebben ze er niet meer van gedronken.

Hoe dan ook: het recept veranderen is vooralsnog niet aan de orde. Mogelijks wordt wel het speciale glas waarin dwars geschonken wordt aangepast. Momenteel is dat namelijk breder dan het hoog is, waardoor het lijkt alsof het bier geschonken wordt in een klein visbokaal. Dat is een unieke ervaring, maar echt vlot wegdrinken doet het niet. In de toekomst wordt gedacht aan een glazen versie van de scheve Toren van Pisa. ■

kot gezocht

stuvers aan het woord

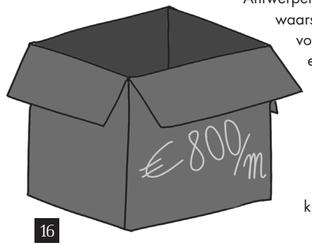

tekst: Margaux Albertijn
beeld: Margaux Albertijn

Waar is de Studentenraad zoal mee bezig? Hun roze logo verschijnt te pas en te onpas in de mailbox, maar wat doen ze naast mailen? Achter welke nieuwe initiatieven aan de universiteit schuilt stiekem de Studentenraad, op welke manieren beïnvloeden ze het dagelijks leven van de student? Om daarachter te komen neust *dwars* in de projecten van de Studentenraad. Het kotentekort is een prangend probleem in Vlaanderen, maar hoe zit het in Antwerpen?

Julien De Wit is voorzitter van VVS (Vlaamse Vereniging Studenten), een koepelorganisatie die alle studenten wil vertegenwoordigen in Vlaanderen en waar de Studentenraad ook lid van is. Vorig jaar publiceerde VVS een nota rond het kotentekort, maar het probleem is nog verre van opgelost. “Het probleem is tweeledig”, zegt Julien. “Ten eerste is er een tekort aan koten. Er zijn meer studenten die een kot nodig hebben dan er koten zijn. Ten tweede is er eveneens een tekort aan *betaalbare* koten. Luxekoten met een gym en spelkamers worden bijgebouwd, maar veel studenten willen een gewoon kot met de basisvoorzieningen.” Hoeveel geld je ook wil betalen, een kot vinden is niet evident, maar het wordt een pak moeilijker als je er per maand geen 1000 euro voor kan neerleggen

Op dit moment is Antwerpen niet de slechtste leerling van de klas. In een stad als Brussel wordt een vierde van de koten verhuurd aan 800 euro per maand. “Antwerpen moet opletten dat het niet zo ver komt”, waarschuwt Julien. “Niemand kan tenslotte voorspellen hoe de studentenbevolking zal evolueren. Het is goed mogelijk dat de studentenpopulatie in Antwerpen alleen maar zal groeien en dat het kotentekort op die manier nóg nijpender wordt.” Een teveel aan studenten is niet de enige reden voor het tekort. Er zijn nog andere uitdagingen: zo moeten koten binnenkort klimaatneutraal worden.

Wat doen we aan het kotentekort? “Er moet een structureel beleid worden uitgedacht”, zegt Julien. “De stad moet bekijken hoeveel studenten ze willen, hoeveel koten er in welke wijken kunnen zijn en ze moet inzetten op buurtwerking. Oplossingen moeten voornamelijk vanuit de overheden komen. Ik denk aan versimpeling, zodat particulieren met een kamer op overschot eenvoudiger een student kunnen huisvesten. Ik denk aan spreiding: een student die in Antwerpen studeert, kan ook in Berchem op kot zitten, zo ver is dat niet. Ik denk aan grotere projecten, zoals de *student villages* in Gent, een groot huisvestingcomplex voor studenten gelegen buiten de stad. Als dat goed werkt, kan het idee naar hier gebracht worden.”

De onderwijsinstellingen doen hun best, volgens Julien. “De instellingsgebonden koten zijn goed in orde en helpen veel studenten, maar de financiering van universiteiten zorgt ervoor dat het niet meer haalbaar is. De overheid moet het voortouw nemen, vind ik. Ze moeten samen met de instellingen het probleem aanpakken en onder andere de financiering van studentenvoorzieningen bekijken. Als de overheid wil dat het hoger onderwijs een grotere rol op zich neemt, moet er dan ook geïnvesteerd worden in die voorzieningen.” Het is niet de eerste keer dat Julien dat zegt. “Met VVS zetten we het probleem op de kaart. Er verandert weinig: ik doe elk jaar net hetzelfde babbeltje. We zijn te veel bezig met symptoombestrijding en te weinig met het eigenlijke probleem. Tegelijkertijd gelooof ik wel in die structurele oplossingen. Dit hoeft niet te blijven aanslepen.” ■

dwars test het uit

kun je verslagen van de raad van bestuur van UAntwerpen verkrijgen?

tekst: Matthias Vangenechten ■ beeld: Margaux Albertijn

Er wordt flink vergaderd aan de universiteit. De verslagen van die vergaderingen zijn bestuursdocumenten die gewone burgers zoals studenten en niet-studenten kunnen opvragen. Ik vroeg het verslag op van het bestuurscollege en de raad van bestuur van UAntwerpen, nog in de onwetendheid dat een bochtig traject zou volgen.

Op 20 september van het jaar 2022 vroeg ik de verslagen op van de vergaderingen van de raad van bestuur en het bestuurscollege. U, ik en iedere andere burger hebben recht op inzage ter plaatse, op een afschrift en op uitleg over bestuursdocumenten. Tenzij het gaat over documenten van persoonlijke aard moet je als verzoeker geen belang doen blijken. Met andere woorden: je hoeft niet te bewijzen dat het document een impact heeft op je leventje. Verslagen van de raad van bestuur en het bestuurscollege zijn verslagen van de meest elementaire vergaderingen aan UAntwerpen, dus dat mag geen probleem opleveren.

De dag daarna volgde het bericht dat die verslagen niet online staan voor studenten, maar een mail en een telefoontje later was ik gerustgesteld: het zou allemaal in orde komen. Een tiental dagen later kreeg ik spontaan een mail om te melden dat men mij niet vergeten was, maar dat er nog een aantal GDPR-aspecten moeten worden besproken en dat ik op de hoogte zou worden gehouden. Evenwel ongeveer gelijktijdig kreeg een ander *dwars*-redactielid een zorgelijk telefoontje van de universiteit vanwege mijn interesse in de verslagen van de belangrijkste vergaderingen aan UAntwerpen: of ik die wel werkelijk opvroeg als studentenbladauteur en niet ten bate van een studentenvereniging waar ik nog nooit van had gehoord, die een conflict uitvocht met de universiteit waar ik helemaal geen weet van had?

Ondanks die op niets gefundeerde achterdocht weigert deze burger zijn geloof te verliezen in UAntwerpen, laat staan in de spontane en welwillende toepassing van een essentieel principe als openbaarheid van bestuur. Ik wachtte rustig af, vanwege mijn geduldige inborst. Men ging mij immers op de hoogte houden. Op 1 februari 2023 contacteerde ik de universiteit opnieuw en na een mail en een telefoontje werd er me op het hart gedrukt dat ik het verslag van de raad van bestuur van februari zou krijgen en ook die van de volgende raden. Er werd mij ook gemeld dat het bestuurscollege eigenlijk niet zo belangrijk is. Er zijn lezers die na het lezen van vorige zin hard moeten grinniken.

Op 21 april van het jaar 2023 ontving ik een mail met als onderwerp “verslag RvB”. Mijn hart maakte begrijpelijkerwijs een sprongetje. Helaas kreeg ik in de plaats van de notulen een zogeheten beslissingsverslag “met de beslissingen zoals ze zijn opgenomen in de notulen”, een summier document van geen vier bladzijden waarvan een volle pagina wordt ingenomen door een inhoudstafel en de rist kennisnames tot de veelzeggendste puntjes behoren. De bijbehorende mail laat verstaan dat ik zodoende word geïnformeerd over de agenda en de beslissingen van de raad van bestuur.

Kun je verslagen van de raad van bestuur van UAntwerpen verkrijgen? Helaas, opdracht gefaald. Alleen na geduldig de tijd te verbijten krijg je een beslissingsverslag waar nagenoeg niets in staat. De vraag blijft waarom het UAntwerpen zoveel moeite kost om die minimale vorm van transparantie te bieden. Het zegt hopelijk niet te veel over de gangbare bestuurscultuur. ■

beeld: Fien Pauwels

de bloedstollende problematiek van menstruatiearmoede

in gesprek met Tom Meeuws

Zes studenten van Antwerp Management School zetten vorig academiejaar het Period(t)-project op poten. Het project bestond erin zoveel mogelijk menstruatiemateriaal te verzamelen via inzamelboxen verspreid over verschillende Antwerpse bedrijven en scholen. Via zulke inzamelpunten verzamelden de studenten maar liefst 430 dozen menstruatiemateriaal in om vervolgens te verdelen via verschillende sociale organisaties. Ook UAntwerpen werkte mee aan het project en organiseerde een aantal inzamelpunten. De inzamelpunten bleken een succes en toen het project ten einde liep, bleven de donaties binnenkomen.

Naar aanleiding van het geslaagde pilootproject besloot UAntwerpen om op kleinschalige basis menstruatiemateriaal te verdelen op haar campussen. In maart werd UAntwerpen de eerste Vlaamse universiteit om gratis maandverband en tampons structureel te verdelen in alle dames- en genderneutrale toiletten, dit om menstruatiearmoede en andere taboes rond menstruatie aan te kaarten. Daarnaast organiseerde UAntwerpen op 17 maart een infonamiddag rond menstruatiearmoede, -schaamte en -gezondheid.

menstruatiearmoede

Armoedebestrijdingsorganisatie Caritas Vlaanderen definieert menstruatiearmoede als volgt: "Menstruatiearmoede is het ontbreken van financiële middelen om menstruatieproducten te kopen." De organisatie kaartte het fenomeen al in 2019 aan. De organisatie bevroeg in het voorjaar van dat jaar 2.608 Vlaamse meisjes en jonge vrouwen tussen 12 en 25 jaar en nam diepte-interviews af bij vier meisjes die aangaven in een situatie van menstruatiearmoede te leven. Zo leverde Caritas de eerste cijfers rond menstruatiearmoede in Vlaanderen. Hoewel menstruatiearmoede initieel niet zeer aanwezig leek te zijn in Vlaanderen, maakt het rapport duidelijk dat menstruatiearmoede een groep vrouwen in Vlaanderen ervan belet om zorgeloos te kunnen leven. Dat haalde adjunct-directeur Dorien Van Haute van Caritas aan op de infonamiddag.

Uit hun rapport blijkt dat het fenomeen zich wel degelijk voordoet in Vlaanderen. 12% van de Vlaamse vrouwen tussen twaalf en vijfentwintig jaar had al wel eens niet genoeg geld om menstruatieproducten te kopen. Bij vrouwen die in armoede leven, loopt dat op tot 45%. Ongeveer 11% van de respondenten leende ooit menstruatieproducten omdat ze er zelf geen geld voor had. De helft van de Vlaamse vrouwen gebruikte al wel eens een dubbelgevouwen zakdoek of een dubbele onderbroek omdat ze geen menstruatieproducten had. Vrouwen die in armoede leven doen dat vaker dan anderen: 65% van de vrouwen in materiële deprivatie zoekt een andere oplossing. 5% van de Vlaamse vrouwen bleef wel eens weg van school omdat ze geen geld had om menstruatieproducten te kunnen kopen. Bij jonge meisjes die leven in armoede miste 15% al eens school bij gebrek aan menstruatieproducten.

Een grote groep vrouwen moet zich met regelmaat zorgen maken over de aankoop van menstruatiemateriaal en het lukt hen soms niet om dat te financieren. Voor jongeren die naar school gaan, brengt dat tekort aan menstruatiemateriaal heel veel stress met zich mee. Ze kunnen zich daardoor minder goed focussen op hun schoolwerk en dat beïnvloedt hun prestaties op een negatieve manier. Menstruatiearmoede zorgt er in sommige gevallen zelfs voor dat jonge vrouwen (op bepaalde dagen) niet naar school kunnen gaan of kunnen deelnemen aan andere activiteiten.

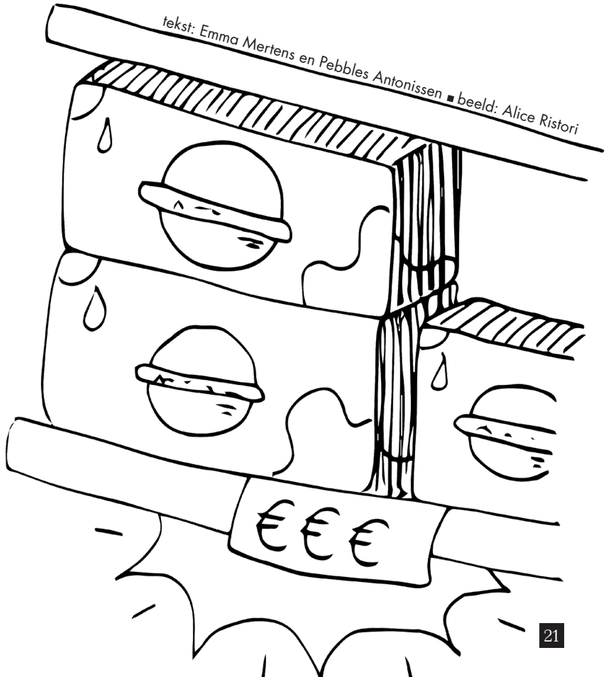
huidig beleid

We interviewden de Antwerpse schepen van Armoedebestrijding, Tom Meeuws, om meer te weten te komen over het politieke aspect van menstruatiearmoede. Meeuws lichtte het huidige beleid rond menstruatiearmoede toe: "Als OCMW-voorzitter kan ik zeggen dat we zoveel mogelijk gratis menstruatieproducten verdelen aan de mensen die bij de voedselbanken en het OCMW langskomen. Het gaat dan natuurlijk om mensen die we kennen vanuit het OCMW en mensen die zich vaak vanuit grote schaamte naar de voedselbanken bewegen. Dat doen we voor het onderste deel van de inkomstenklasse. Belangrijker is dat menstruatie een deelprobleem is van mensen die in armoede leven of opgroeien. Het tweede dat we doen is scholen proberen overtuigen om kastjes te installeren waarin scholen gratis menstruatiemateriaal aanbieden. Zo hebben we al 23 scholen overtuigd." De schepen plaatst menstruatiearmoede in het kader van een overkoepelend probleem: "Menstruatiearmoede is net zoals beweegarmoede en vervoersarmoede een deelprobleem van structurele armoede. Zeker voor jongeren die opgroeien is het belangrijk om hen zoveel mogelijk negatieve ervaringen te besparen. Daarom geloven we erin dat we scholen actief moeten overtuigen om menstruatiemateriaal te voorzien om die schaamte en stress te verhelpen. Dat spoort uiteraard gelijk met de lege brooddozenproblematiek en het feit dat leerlingen niet mee kunnen op schoolreis, maar in tegenstelling tot een eenmalige Parijsreis, doet menstruatie zich maandelijks voor. Het is dus onze plicht er iets aan te doen."

blik op de toekomst

Om die plicht te vervullen, wil Meeuws het project verder uitbreiden in de volgende bestuursperiode. "We willen alle scholen van eender welk net overtuigen om de kastjes te installeren om zo de schaamtevolle ervaring bij jongeren weg te nemen. Die kastjes zijn daarbij belangrijk omdat ze de menselijke factor uitschakelen." Met die menselijke factor doelt Meeuws op een seceratarismedewerker die de schaamte alleen maar in de hand zou werken moest die het materiaal uitdelen. "Laat ons in groot vertrouwen maandverband en tampons voorzien in de sanitaire voorzieningen. Daar is het zo anoniem als mogelijk en kan iedereen die daar nood aan heeft zich bedienen." Meeuws zet zijn overtuiging kracht bij met een rake vergelijking: "Het is echt zoals toiletpapier: je moet daar niet om bedelen of zelf meebrengen van thuis,➤

tekst: Emma Mertens en Pebbles Antonissen ■ beeld: Alice Ristori

dat is er gewoon. Als er gratis toiletpapier is op scholen, zou er ook gratis menstruatiemateriaal moeten zijn."

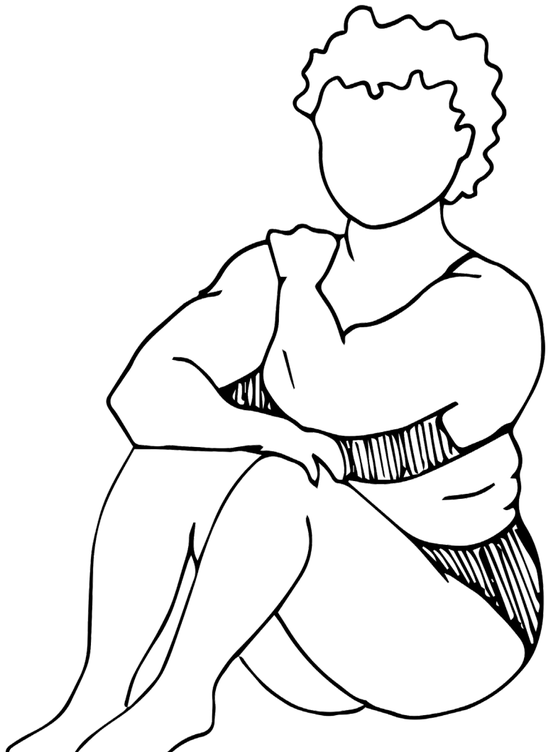
Daarnaast benadrukt de schepen het belang van algemene financiering. "Momenteel loopt de financiering weleens via een wafelbak, maar dat vind ik een beetje obsceen. Ook wanneer je werkt met donaties, blijf je erg afhankelijk en is je aanbod moeilijk te garanderen." Om die reden is de schepen dan ook geen voorstander van het nultarief dat Caritas voorstelt. "Er is recent een BTW-verlaging doorgevoerd en dat kan ik alleen maar steunen. De BTW staat nu op 6%. De opbrengst daarvan kan gebruikt worden voor de logistieke kant van de kastjes, waardoor ik ze liever niet volledig afgeschaft zie. Het is belangrijk om te beseffen dat BTW ook positief ingezet kan worden."

welke stappen moeten we nog zetten?

Die uitbreiding met financiering door algemene middelen is momenteel nog geen realiteit. Volgens Meeuws ontbreekt vooral het maatschappelijk besef. Zowel in het debat als tijdens het interview benadrukte hij een citaat uit het rapport van Caritas dat hem tot inzicht bracht: "Mocht niet de helft van de wereldbevolking, maar de hele wereldbevolking menstrueren, dan hadden we nu overal gratis menstruatieproducten op scholen gehad." Het is dan ook dat besef waar hij op wil inzetten. "Dat besef creëren we onder andere door erover te praten en te publiceren of door er een namiddag over te organiseren zoals UAntwerpen deed. Sterke getuigenissen en goed sensibiliserend werk maken het verschil. Menstruatiearmoede blijft een deelprobleem van het grotere armoedeprobleem, maar het helpt wel om ons als maatschappij eens heel bewust te worden van een specifiek deelprobleem en het ook aan te pakken."

Hij kaart daarnaast nog een ander obstakel aan, namelijk de last op het onderwijs. "Je belandt heel snel in een situatie waarbij het onderwijs geacht wordt alle maatschappelijke problemen te remediëren achter de schoolpoort. Scholen en leerkrachten staan onder een hele hoge druk en daar heb ik enig begrip voor. Toch is het in wezen een simpel logistiek probleem en is het dus belangrijk dat scholen niet de indruk krijgen dat het weer een extra last is. Zet er een organisatie op die het voor de scholen oplost en normaliseer het vooral."

Voor nu blijven we op onze honger zitten. We bevinden ons in de eerste fase van bewustwording, wat ook al opviel op de infonamiddag waar een beperkt en overwegend vrouwelijk publiek aanwezig was. Er zijn nog heel veel stappen te zetten alvorens we kunnen spreken van een algemeen maatschappelijk bewustzijn. De overtuiging bij de schepen is er, maar de stappen die hij wil zetten om de obstakels uit de weg te helpen, blijven voorlopig vaag. We kijken uit naar de verkiezingscampagne van 2024 en hopen dat menstruatiearmoede er op de tafel zal liggen, deze keer met een concreet beleidsplan. ■

Cultuurfilosofie (Arthur Cools)
27 april 14:00-17:00

tekst: Emma Mertens ■ beeld: Fien Pauwels en Remco Terryn

Je kent het wel. Het einde van het academiejaar komt eraan en je probeert de naderende examens met man en macht te negeren. Hoorcolleges worden steeds angstaanjagender en er wordt met voorbeeldvragen naar je hoofd gesmeten. Ik besloot mezelf te verlossen van die dagelijkse sleur en ging als student Taal- en letterkunde naar een les Cultuurfilosofie van de eerste bachelor Wijsbegeerte.

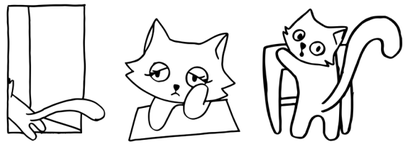
De les begon om 14u stipt, maar dat hadden mijn medestudenten niet goed begrepen. Maar liefst vijf keer kwamen studenten te laat binnen. Professor Cools ging onverstoord verder en startte de les met een tekst over het Europese nihilisme. Cools vroeg of iemand de noodzaak had om een bepaalde passage onder de aandacht te brengen. Die noodzaak had niemand.

Daarna vroeg Cools ons waardoor het Europese nihilisme ontstond. Een dappere student antwoordde: "De waarde van waarachtigheid brengt een notie van zelfondermijning met zich mee." Een antwoord dat me volledig van mijn stuk bracht. Tot mijn opluchting haalde ook Cools de obscuriteit van dat antwoord aan, maar dat sprankeltje hoop werd al snel weggeveegd wanneer Cools begon aan een lange, verwarrende aanloop voor zijn antwoord. Om te concluderen was het Nietzsche die met de legendarische woorden "God is dood" de basis legde voor het Europese nihilisme. Tijdens deze uitleg viel het me op dat vrijwel niemand notities nam. Ik schaamde me een beetje omdat ik als enige in de aula vigoureus aan het typen was. Misschien zijn de studenten gewoonweg zo gebeten door het nihilisme dat ze de waarde van notities ontkennen.

Waarheid was een belangrijk concept in de les. Cools stelt dat waarheid een centrale waarde is in onze samenleving. Tegelijkertijd is die waarde ook de bron van ons nihilisme. Degene die waarheid claimt, is namelijk altijd vatbaar voor het in vraag stellen van de aangeboden waarheid. Elke generatie zal opnieuw de 'waarheden' van haar voorganger in vraag stellen. Om dat alles te concluderen, zei Cools het volgende: "Wat ik waarneem is waar, maar is dat wel waar? Er is geen zekerheid in wat ik ervaar." Een streepje poëzie, kan ik altijd waarderen. Ook wanneer het mijn hersenpan door elkaar schudt.

Hoewel Cools enorm zijn best deed om alles goed uit te leggen, bevond ik me in een staat van complete verwarring. Dat werd alleen maar erger wanneer het tijd was voor input van de studenten. Toen iemand een opmerking maakte over waarheid, was dat volgens Cools een nietzscheaanse opmerking. Dat triggerde een verhaal over Nietzsche en zijn fascistische zus. Ook een andere vraag over Nietzsche en zelfmoordcijfers wakkerde een lang verhaal aan dat de student geen antwoord bood. Hierdoor tuimelden de twee samen in een gesprek met vraag-geen-antwoordstructuur. Iemand zuchtte hoorbaar en na een tijdje had Cools door wat er gebeurde: "Maar dat was niet uw vraag denk ik hé?" Uiteindelijk werd de discussie afgesloten. Toen Cools ten slotte vroeg of er iemand nog een probleem had met de tekst, besloot ik maar te zwijgen. Wat deed het er uiteindelijk toe dat ik er niets van begrepen had? ■

katzitters: 3/5

op verschillende manieren een verschil maken

tekst: Margaux Albertijn en Tim Vermeiren ■ beeld: Koen Broos

Humans of UAntwerpen

Kunstenaar of topsporter, bejaarde of ondernemer, geen enkele soort ontspringt de dans. Je wordt op een dag wakker met de intense drang om je aan Universiteit Antwerpen in te schrijven. Het gevolg: zo veel vreemde vogels dat het uitzonderlijk wordt om normaal te zijn. Elke maand zetten wij een bijzondere student in de kijker.

Julien De Wit (23) is student internationale betrekkingen en voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) – een koepel van de verschillende studentenraden van Vlaamse hogescholen en universiteiten. In september publiceert hij zijn tweede boek *Ge(e)neratie* waarin verschillende maatschappelijke uitdagingen onder de loep worden genomen, in samenspraak met jongeren en experten. Klonk dat al als een behoorlijk cv? Julien schreef in 2021 met Koen Metsu *Ontwapend* over de hedendaagse veiligheidsproblematiek en is nog steeds actief stuver bij de faculteit Sociale Wetenschappen. Tegelijkertijd zie je Julien tegenwoordig vooral als voorzitter van VVS, waarvoor hij in meerdere televisieprogramma's opduikt om de stem van de student te vertegenwoordigen.

"We laten heel bewust onze stem meer horen, naar binnen en naar buiten toe", zegt Julien over zijn engagement bij VVS. "We willen erg open zijn naar de leden toe. Ik merk dat er extern vraag is naar 'de stem van de student' en VVS is toch wel een dankbaar orgaan om die te belichamen. Juist daarom vind ik het zo belangrijk om die band met de achterban niet te verliezen en hun spreekbuis te zijn."

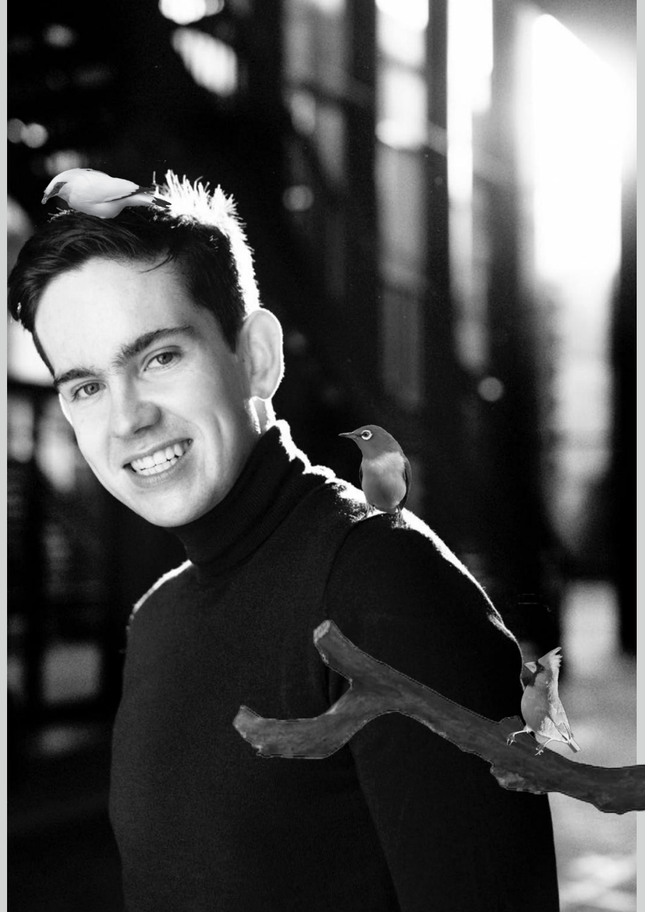
Op die manier zijn er al verscheidene thema's op de agenda gezet. "Ik ben blij dat grensoverschrijdend gedrag nu besproken wordt. Er was op zijn minst de perceptie van een doofpotcultuur en ik heb het gevoel dat er nu meer bewustwording rond het thema is ontstaan." Daarnaast komt VVS veel in het nieuws rond het kotentekort. "Er wordt veel over gesproken, ja, maar weinig aan gedaan", zegt Julien. "We horen van de overheid dat de vrije markt het zal oplossen, maar de mensen op die markt trekken het duidelijk niet meer. Al is het natuurlijk bijzonder moeilijk. We appreciëren het wel dat de minister kijkt waar bijsturing nodig is."

Dat brengt Julien meteen bij een ander punt: de financiële kwetsbaarheid van veel studenten. "Opnieuw: er wordt veel over gesproken, maar de grootte van het probleem is naar mijn mening niet altijd duidelijk. Binnen de moeilijkheden die studenten op financieel vlak ondervinden, is het moeilijk om te horen dat er meer en meer tegenreactie komt op het concept dat de student meester is van het eigen traject. We horen steeds meer dat de flexibilisering van het onderwijs te hard is doorgeslagen." Die stemmen vindt Julien beangstigend. "Flexibilisering en democratisering van het onderwijs zijn juist cruciale principes. Ik denk dat het probleem vooral is dat we nooit echt zeker zullen zijn van de hoeveelheid studenten die we kwijtspelen als zulke principes verdwijnen. Als rectoren *gratuit* zeggen dat het inschrijvingsgeld hoger mag, houd ik mijn hart vast voor de toekomstige generaties studenten. Ik zie op dat punt ook een link met de zakkende onderwijskwaliteit in het lager en secundair onderwijs. Daardoor raken minder studenten over de lat. Dat is toch een groot probleem?"

De vraag hoe hij het allemaal gedaan krijgt, is niet nieuw voor Julien. "Ik heb die drukke agenda, die uitdaging nodig, heb ik gemerkt. Mijn mama vindt mij prikkelverslaafd." Hij lacht. "Natuurlijk vloek ik af en toe, maar de zoveelste déjà vu-vergadering waarop dezelfde punten worden herhaald, hoort erbij. Ik heb het altijd wel gehad. Zo gaf ik in het middelbaar bijles, maar dat groeide dan uiteindelijk uit tot een halve onderneming." Tegelijkertijd wil Julien niet continu bezig zijn met het drukke verenigingsleven. "Sporten ontspant mij; onlangs heb ik tot mijn verbazing ontdekt dat yoga me goed doet. Naast al die engagementen is een sociaal leven voor mij belangrijk. Het is fijn om vrienden te hebben die niet continu zijn bezig over onderwijs of andere dingen waarmee ik bezig ben, dat brengt perspectief."

Prikkelverslaafd of niet, Julien steekt erg veel energie in opkomen voor studenten. "Ik ben altijd iemand geweest die voor anderen opkomt", zegt hij. "Als er een gesprek is, wil ik dat er naar iédereen geluisterd wordt. Ik probeer zo benaderbaar mogelijk te zijn. Als ik van één student hoor dat hij financiële problemen heeft, dan laat dat me niet los. Door benaderd te worden komt het dan ook dichtbij, maar dat is mijn drijfveer. Het is wel erg belangrijk voor mij dat ik de stem van studenten niet verwar met mijn eigen mening." Toch is studentenvertegenwoordiging meer dan alleen de signalen van studenten naar het beleid brengen. "Ik heb de indruk dat niet veel studenten bezig zijn met de financiering van het hoger onderwijs, maar door dat probleem verdwijnen de instellingsgebonden koten en worden de studentenrestaurants, het inschrijvingsgeld en de studieboeken duurder."

Tegelijkertijd kan er gesteld worden dat het niet elke student studentenvertegenwoordiging überhaupt veel kan schelen. "Eerlijk? Ik denk dat de groep studenten die het totaal niets interesseert, een vrij kleine groep is. Wat ik wél denk, is dat er een grote groep is die de aangehaalde thema's wel belangrijk vindt, maar niet de bandbreedte heeft om zich in al die vergaderingen en werkgroepen te smijten. Je moet het ook maar willen, hè? Vergaderen terwijl je vrienden op café zitten." Hij lacht erbij. Al een geluk dat Julien dat wel wil. ■

een hart voor klimaat of vooral gepraat?
klimaatbeleid UAntwerpen doorgelicht

tekst: Matthias Vangenechten ■ beeld: Lena Vercammen

In 2019 stelde het Climate Team voor UAntwerpen een klimaatactieplan op. Het Climate Team is een bottom-up gegroeide groep van mensen verbonden aan UAntwerpen die zich vrijetijdshalve ontfermen over de klimaatkoers van onze universiteit. Vier jaar later is er een geactualiseerde versie. *dwars* keek dit klimaatactieplan in dat inmiddels door de raad van bestuur van UAntwerpen is goedgekeurd en zet de belangrijkste zaken op een rijtje.

Wie dagelijks door de universiteitsgebouwen struint, staat er niet bij stil dat de universiteit best wat CO_2 de atmosfeer injaagt. Logischerwijs wil de universiteit haar klimaatimpact beperken. Op de website luiden de intenties zo: "Universiteit Antwerpen gaat vol voor klimaatneutraliteit in 2030 en wil in 2050 volledig fossielvrij zijn." Een klimaatneutrale universiteit houdt in dat de universiteit niet meer broeikasgassen in de atmosfeer pompt dan dat ze eruit haalt. Een fossielvrije universiteit is een universiteit die draait op energiebronnen die niet olie, steenkool of gas heten. Het klimaatactieplan laat zien dat er nog een diepe kloof gaapt tussen werkelijkheid en wens.

cijfermateriaal

In 2019 werd er voor het jaar 2018 een nulmeting gehouden. Bij zo'n nulmeting worden de verschillende uitstootbronnen in kaart gebracht. Zo blijken – niet geheel verrassend – transport en energie, samen goed voor 83% van de uitstoot aan onze universiteit, de grote energievreters te zijn. In 2018 bedroeg de totale CO_2-uitstoot van UAntwerpen 41.882 ton. Concreet komt dat neer op de jaarlijkse koolstofvoetafdruk van 2.100 personen ofte 160 miljoen kilometer met de wagen rijden.

Het spreekt voor zich dat tussentijdse rapportage essentieel is om het klimaatbeleid te evalueren. In maart 2023 verscheen voor het eerst sinds de nulmeting een rapport dat de voetafdruk van de universiteit berekent, met name voor het jaar 2021, over de twee belangrijkste uitstootbronnen: transport en energie. Een bijzonder sterke CO_2-daling situeert zich op vlak van elektriciteit. UAntwerpen heeft in de meetperiode grijze stroom ingewisseld voor lokaal geproduceerde groene stroom. Kanttekening hierbij is dat dit een winst is die maar eenmaal te boeken valt. Een essentiële stap is nu om zelf groene stroom te produceren en blijvend in te zetten op een daling van het elektriciteitsverbruik. Zo dalen niet alleen de energiekosten, maar creëert de universiteit ook bijkomende groene capaciteit en kan de energie van windmolens die nu elektriciteit aan UAntwerpen leveren elders worden gebruikt.

Vereist is nu om deze oefening jaar na jaar te maken om een getrouw beeld van de evolutie te krijgen en zo uitschieters door omstandigheden, al dan niet van epidemiologische aard, uit te vegen.

transport en infrastructuur

Wat betreft transport heeft het coronavirus het op afstand vergaderen versneld ingeburgerd. Een maatregel die de krantenkolommen bereikte is dat UAntwerpen haar personeel verbiedt het vliegtuig te nemen wanneer een treinreis minder dan 8 uur bedraagt. De grote CO_2-slokop zijn evenwel de intercontinentale vluchten en uit de CO_2-rapportage zal de komende jaren moeten blijken in hoeverre de uitstootdaling hier louter te wijten valt aan de coronajaren. UAntwerpen kan daarnaast weinig doen aan de achterstand die de stad op fietsvlak heeft in te halen, maar kan de eigen ruimte wel zo geschikt mogelijk inrichten. Voldoende fietsenstallingen die ook voldoende groot zijn, die dag en nacht toegankelijk zijn en slechts met een studenten- of personeelskaart van UAntwerpen vallen te openen, doen veel fietsershartjes van opwinding sneller slaan.

De olifant in de kamer is zonder meer het financiële plaatje. Tegenover een fossielvrij UAntwerpen in 2050 staat een investering van een slordige 280 à 320 miljoen euro. Met het huidige budget en het huidige patrimonium is een fossielvrije universiteit fictie. De duurzame renovatie van energieslurpende gebouwen neemt een flinke hap uit dat budget. Geen gemakkelijke boodschap voor een universiteit die wil groeien. Groeien zonder uit te breiden is geen idee waar de geesten zich automatisch rijp voor achten. Nochtans is het een onvermijdelijke oefening die beter vandaag dan morgen wordt gemaakt: hoe de infrastructuur naast energiezuinig maken ook efficiënt in gebruik nemen?

De plannen om gebouwen B en C op Campus Drie Eiken af te breken ten voordele van een klimaatneutraal gebouw lijken een stap in deze richting. Uit de informatie opgevraagd bij de universiteit blijkt dat gebouw B niet geschikt is voor renovatie. De budgetten om gebouwen B en C te renoveren worden daarom aangewend voor een klimaatneutrale nieuwbouw die bovendien uit 30% minder vloeroppervlakte zal bestaan dan gebouwen B en C tezamen. De kleinere oppervlakte is energie-efficiënter, maar is ook ingegeven uit financiële noodzaak. In een latere fase worden gebouwen A en D vervangen door een nieuwbouw. Dat betekent dat wanneer de nieuwbouw er is, gebouwen A, B, C en D worden afgebroken. Al is dat laatste zeker niet voor morgen, benadrukt de universiteit nog.

In dat opzicht is het belangrijk aan te stippen dat de universiteit heel wat gebouwen bezit, wat betekent dat er heel wat daken vallen te vullen met zonnepanelen. Toch is er op dat vlak een inhaalslag te maken. Gevraagd naar een reactie kregen we van de universiteit een overzicht van de daken waarop zonnepanelen liggen of komen te liggen, maar cijfers die weergeven hoeveel procent van de daken of van de potentieel geschikte daken bezet zijn met zonnepanelen zijn er niet. Nochtans is dat een waardevolle parameter met het oog op het zelf opwekken van je elektriciteit.

voorbeeld stellen

Het klimaatactieplan geeft aan dat het niet alleen om de harde cijfers gaat, maar dat de universiteit ook een voorbeeldrol heeft en mentaliteitswijzigingen kan aanwakkeren bij studenten en personeel. Zo kunnen de eetpatronen op de universiteit ook de eetpatronen thuis worden. Een ander punt dat het klimaatactieplan nadrukkelijk vermeldt, is het belang van verstandig omspringen met grondstoffen, de levensduur van producten verlengen en de reductie van afval. Circulair denken is ook niet zonder belang in termen van CO_2-uitstoot: de site van UAntwerpen zegt dat de totale omvang van het potentieel voor een meer circulaire aanpak aan UAntwerpen ongeveer 16% van de totale uitstoot bedraagt. Aankopen aan de universiteit vinden momenteel plaats op een gedecentraliseerde manier. Dat wil zeggen dat niet één orgaan zicht heeft op alle aankopen, wat het moeilijk maakt om aankoopbeslissingen te sturen en een langetermijnstrategie te ontwikkelen.

Een voorbeeld kan UAntwerpen ook stellen op het vlak van financiën en onderzoek. Eerder kwam in *dwars* 149 al aan bod hoe de commissie ethisch beleggen, een van de werkgroepen die aan onze universiteit werken rond klimaat, geen inzage krijgt in de beleggingen die ze moet evalueren. In *dwars* 150 werd zichtbaar hoe ExxonMobil onderzoek aan UAntwerpen financiert.

Het is duidelijk dat het laaghangend fruit stilaan is geplukt. Behalve noodzakelijk vanuit klimaatoogpunt zijn deze maatregelen ook kostenbesparend. Hoeveel budget had UAntwerpen tijdens de energiecrisis minder moeten uitgeven aan energiekosten met beter geïsoleerde gebouwen in een situatie van optimale bezetting van zonnepanelen op de daken? Zonder de nu ontbrekende langetermijnstrategie en budgetten is een klimaatneutrale en fossielvrije universiteit meer een pr-operatie dan een reëel vooruitzicht. ■

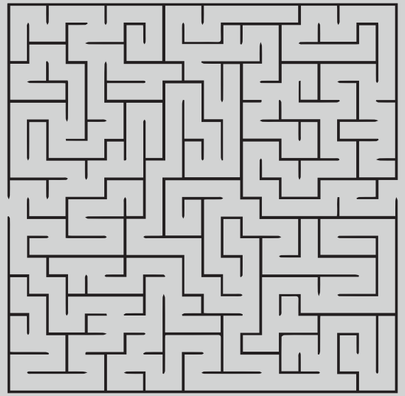
puzzel pagina

binairo

0			0				1	0	
		0	0		0	1	1		
0			1						
	1								0
1		0							
			1				0		
1	1						0		
	1					0			
			0		0		0		
						1		0	

Voor deze puzzel moet elk vakje worden ingevuld met 0 of 1. Er mogen niet meer dan twee dezelfde cijfers vlak naast elkaar of onder elkaar staan. Verder moet elke rij en kolom evenveel nullen als enen bevatten en uniek zijn.

doolhof

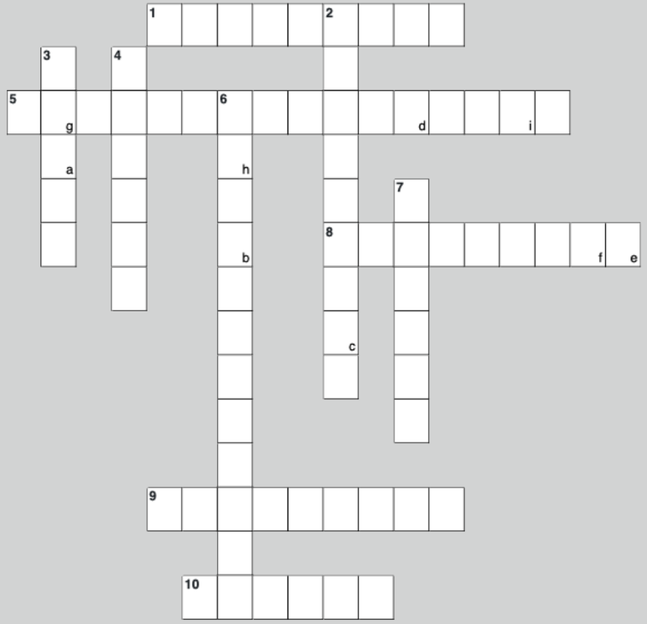

I can buy myself flowers, zingt Miley Cyrus. Maar euh, dan moet ze wel eerst de bloemenwinkel vinden. Wijs jij haar de weg door het doolhof?

kruiswoordpuzzel

horizontaal

1. vorm waarin je herrijst in de zomervakantie
5. het vak dat de dwarszitter volgde
8. een van de belangrijkste uitstootbronnen
9. stad waar Silvia Lenaerts rector wordt
10. schepen van Armoedebestrijding

verticaal

2. brengt de verschillende uitstootbronnen in kaart
3. naam van de pluchen eland
4. wat je niet mag volpraten
6. filmgenre dat ontstond in de jaren ‘70
7. schema dat acht studiedomeinen omvat

oplossing:

a	b	c	d	e	f	g	h	e	i	b

makkelijk

1	7			3				
5				7			9	
3					8			5
			8				3	2
		2	1			5		7
		3			7	9		1
		5			2			4
	4		7	6	9	8	5	
	3		5	8			2	

moeilijk

	3	8	5					
	7	1						
	5		3					
7				3			5	
								6
1	9		4		3			7
3	2	6	1	7				
							1	

woordzoeker

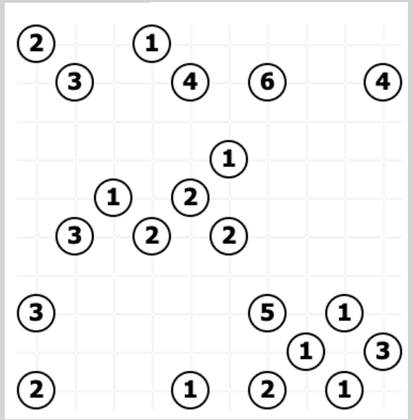
Tijd voor een filmavond! De collectie aan DVD's en blu-rays van de filmliefhebbers bij *dwars* is gigantisch. Help jij ons zoeken naar de wraakfilms?

V	T	H	E	R	E	V	E	N	A	N	T	O
L	H	H	I	C	U	G	B	P	W	H	O	K
E	E	B	E	E	F	G	C	J	I	F	E	S
P	L	K	Z	N	H	V	K	G	C	H	L	C
R	A	Z	B	D	O	S	P	Q	T	K	A	N
I	S	O	C	Y	G	R	M	H	S	H	J	T
S	T	X	A	L	N	K	T	V	G	T	Y	V
O	D	R	A	B	S	J	F	H	L	M	E	I
N	U	B	A	Z	J	Y	A	E	M	H	F	T
E	E	U	F	Y	Y	E	K	R	A	A	E	Z
R	L	Y	B	Z	N	B	A	T	M	A	N	A
S	N	V	W	R	P	A	X	V	G	M	Z	W
F	L	Q	M	W	W	K	C	I	Z	A	B	V

- The Northman
- Beef
- Batman
- Prisoners
- The Last Duel
- The Revenant

hashi

Voor deze puzzel moeten cirkels met elkaar verbonden worden met verticale of horizontale lijnen. De cijfers in de cirkels geven aan hoeveel lijnen daaruit kunnen vertrekken. De lijnen mogen elkaar niet kruisen. Tussen de cirkels mogen niet meer dan twee lijnen getrokken worden. Uiteindelijk staan alle cirkels in verbinding met elkaar — er mogen geen eilandjes ontstaan.

schaakpuzzels

wit geeft mat in 1

wit geeft mat in 3

Studentenschaakclub De Rode Loper zegent ons elke editie met doordachte schaakpuzzels. De regels zijn eenvoudig: er is slechts één winnende zet(tencombinatie), dat kan schaakmat zijn, maar ook materiaalwinst of net uit een dodelijke val ontsnappen.

UAntwerpen wil af van imago dat ze imago belangrijk vindt

vomateur: Matthias Vangenechten ■ beeld: Joke De Wilde

In een zeven pagina's tellend persbericht bestrijdt UAntwerpen de gedachte dat ze wakker ligt van haar imago. "Dat imago is slecht voor onze reputatie", stelt de universiteit.

Van de daken schreeuwen dat je in 2030 klimaatneutraal zult zijn zonder concrete plannen waardoor dat ooit mogelijk kan worden. Het psychologisch welzijn van studenten belangrijk vinden, maar het STIP betalend maken. Het psychologisch welzijn van werknemers belangrijk vinden, maar de resultaten van welzijnsenquêtes niet openbaar maken. In vijf zesde van de persberichten het woord duurzaamheid laten vallen, maar wel onderzoek laten financieren door ExxonMobil. Je profileren op mensenrechten, maar wel samenwerken met bedrijven die de uitroeiing van moslimminderheden faciliteren. Een aula vernoemen naar Patrice Lumumba zonder half te beseffen wat dekolonisatie inhoudt. Transparantie hoog in het vaandel dragen, maar geen transparantie bieden over je beleggingen aan de commissie die in het leven is geroepen om je beleggingen op ethiek en duurzaamheid te evalueren. Sier maken met interdisciplinaire projectdagen over PFOS zonder je af te vragen hoe het kan dat klokkenluiders het gevaar van PFOS naar buiten moesten brengen terwijl UAntwerpen de risico's ervan al 17 jaar eerder kende. Codes over wetenschappelijke integriteit onderschrijven terwijl vicerectoren opduiken in een INEOS-advertentie. Grensoverschrijdend gedrag verschrikkelijk vinden zonder een heldere procedure uitgewerkt te krijgen. Wakker liggen van universiteitsrankings. Voor vermaledijde enkelingen is dit al genoeg om te concluderen dat UAntwerpen vooral bezig is met haar imago.

"We doen er alles aan om UAntwerpen in een positief daglicht te stellen, ondanks alles, en toch blijft de universiteit opgezadeld met het imago dat ze haar eigen imago belangrijk vindt", klinkt het in een persbericht opgesteld door de voltallige staf van het Departement Perceptie en Rehabilitatie in samenspraak met het prestigieus communicatiebureau Meauvide. "Het maakt echt niet uit wat voor imago wij hebben, dat is uiteraard onze drijfveer niet. Welke indruk de buitenwereld van UAntwerpen heeft, dat is wat echt telt."

En dus lanceert UAntwerpen een communicatiecampagne waarin ze expliciet tracht te breken met dit imago. "Banners, online spotjes, flyeren aan de Sint-Jacobsmarkt nummer 49-51 *(campus KU Leuven, n.v.d.r.)*, mensen moeten in hun diepste poriën voelen dat imago ons volstrekt koud laat. En ja, kosten noch moeite worden daarbij gespaard. Het zou onvergefelijk zijn mochten we onze reputatie zomaar te grabbel gooien." ■

Beverse maat

het laatste woord

tekst: Lucas Van Looveren ■ beeld: Amber Peeters

Je zal het maar voorhebben: het ligt op het puntje van je tong en toch kan je er niet opkomen. Dat ene woord ontglipt je keer op keer. Ook dit jaar schiet *dwars* alle schlemielen in zulke navrante situaties onverdroten te hulp. Maandelijks laten we ons licht schijnen op een woord waar de meest vreemde betekenis, de meest rocamboleske herkomst of de grappigste verhalen achter schuilgaan. Deze editie steken we de Schelde over.

Op een donderdagavond vlak voor de redactievergadering verloor een collega-dwarser tijdens het inschenken van een glas water de controle over de fles. Een overstroming met alle nare gevolgen van dien – een natte tafel en de eindeloze zoektocht naar een keukendoek – werd afgewend toen de dwarser de fles op het laatste moment kantelde. Resultaat: een tot aan de rand gevuld glas waar onmogelijk uit gedronken kon worden zonder te morsen. “Een Beverse maat”, zei ik langs mijn neus weg. De voltalige redactie keek mij verbaasd aan. “Een Beverse *watte*?”

Nu val ik als geboren en getogen Beverenaar wel vaker uit de toon. Voor de meeste sinjoren blijft de overkant van de Schelde nu eenmaal *terra incognita*. Een korte les aardrijkskunde voor iedereen wiens geografische kennis stopt aan de Leien: Beveren is een gemeente in de provincie Oost-Vlaanderen gekend voor hoge PFOS-concentraties, een recreatief zwembad en een voetbalploeg die op een geel-blauwe maandag in eerste klasse heeft gespeeld. Bij gebrek aan volwaardige bezienswaardigheden zet de toeristische dienst Singelberg in de kijker: een gracht-heuvel (lees: verdedelde molshoop) met uitzicht op de omliggende landerijen, de expresweg en de industrie van de Antwerpse haven. Dan weet u meteen waar al die PFOS vandaan komt.

Het gezegde ‘Beverse maat’ heeft zijn bestaan te danken aan de eigenzinnigheid van de middeleeuwse vazallen. Als aparte entiteit binnen het graafschap Vlaanderen, behield de heerlijkheid Beveren zijn eigen maten en gewichten. Om de eeuwige rivaliteit met het nabijgelegen Sint-Niklaas op te poken (Sint-Niklaas en Beveren zijn het Carthago en het Rome van het Waasland) besloten de Beverenaren om de Sint-Niklase maat te overtreffen. Een middeleeuwer die in de herberg een Beverse maat bestelde, kreeg dus een tot aan de rand gevulde beker goudgeel gerstenat voorgeschoteld. Wie bij het lezen van die woorden plannen maakt om een avond te gaan doorzakken op de Beverse Grote Markt, bespaar u de helse tramrit. Heden ten dage zijn de pinten in Beveren even groot als elders en het uitgaansleven heeft ook geen troeven die de teloorgang van deze traditie kunnen compenseren. Ik vraag mij ook soms af wat ik uitspook in dit godvergeten dorp…

Ach, ik dreig weer cynisch te worden. Het leven in Beveren valt best wel mee. Bij valavond struin ik wel eens langs de vele veldwegen die dat dorp rijk is. De knotwilgen, de koeien in de wei, de alleenstaande hoeves… dit alles evenaart de schoonheid van een Alpenweide of een Noors Fjord. Fernando Pessoa schreef ooit: “De Taag is mooier dan de rivier die stroomt door mijn dorp, maar de Taag is niet mooier dan de rivier die stroomt door mijn dorp want de Taag is niet de rivier die stroomt door mijn dorp.” Denk daar maar eens over na. Ondertussen hef ik het glas op mijn geboortedorp. Een Beverse maat natuurlijk, wat had u gedacht? ■

zwijg poëzie

Apprecieer het

Praat het toch niet vol

Die heerlijke

Stilte.

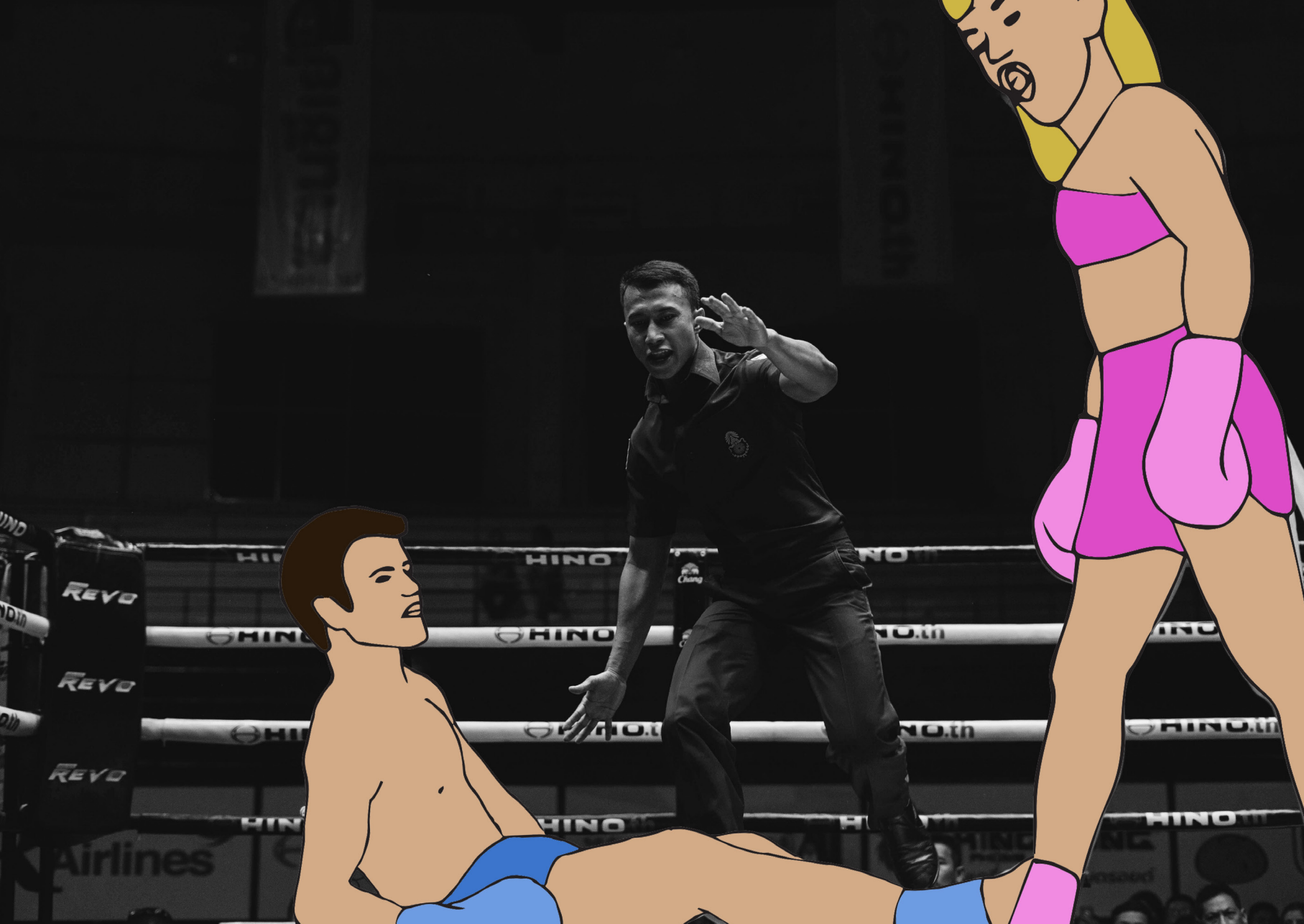
Zie me desnoods genieten

Of doe iets anders

Zolang je maar niks doet.

Daar word ik nog eens gek van.

tekst: Remco Terryn ■ beeld: Alice Ristori en Manar M’Rabet Hajraoui

HINO
REVO
REVO
REVO